

SZAKÁLLAMTITKÁR

6699/2009. /4

Üi.:dr. Gubacsi Bernadett

Az AXA Biztosító Zrt. (a továbbiakban: Biztosító) [székhely: 1138 Budapest, Váci út 135-139., levelezési címe: 1138 Budapest, Váci út 135- 139., adószáma: 12141843-2-44] képviselőjében dr. Pribélyi Szilvia ügyvéd által ellenjegyzett feltételes adómegállapítás iránti kérelem tárgyában az alábbi

HATÁROZATOT

hoztam:

1. Az Aranyeső Extra elnevezésű, magánszemélyek részére köthető, teljes életre szóló (határozatlan idejű), befektetési egységekhez kötött egyéni életbiztosítási termék mindaddig kockázati (halál esetére szóló) – kérelem megnevezése szerint egész életre szóló – életbiztosításnak tekinthető, ameddig azt át nem alakítják határozott tartamúvá, legkorábban a szerződés megkötését követő 10. év után. E megállapítás azzal együtt érvényes, hogy az egyes szerződések Különös Feltételek részében lehetőséget biztosítanak a Szerződőnek, hogy a 10. biztosítási évforduló után a Szerződő kérésére a biztosítást határozott tartamúvá módosíthatják. Az Életbiztosítás tekintetében a kérelem idevonatkozó részében leírtak mindaddig érvényesek, amíg annak tartalma egész életre szóló.

A munkáltató, mint Szerződő által fizetett, egész életre szóló Életbiztosítási szerződés díja a Biztosított munkavállaló adómentes jövedelmének minősül. A személyi jövedelemadó mentes biztosítási díj nem képez járulékalapot, az adómentes biztosítási díj után nem kell társadalombiztosítási járulékot, sem nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékot fizetni. Az adómentes biztosítási díj után a kifizető Szerződőt egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség nem terheli.

Az adóügyi megítélés nem változik, ha a társaság egy személyesen közreműködő tagját, személyesen közre nem működő tagját, beltagját vagy kültagját biztosítja. Amennyiben a kifizető Szerződő és a Biztosított magánszemély az Életbiztosítást határozott lejáratúvá alakítják legkorábban a szerződés megkötését követő 10. év után, de a közöttük fennálló jogviszony tartama alatt, akkor a szerződés annak megkötése napjára visszamenőleg nem tekinthető kockázati (halál esetére szóló) biztosításnak, ezért a kifizető Szerződő által a módosítás időpontjáig befizetett díjak adókötelezettségét a felek közt fennálló jogviszony alapján kell megítélni. A fennálló jogviszony megszűnését követően történő módosítás esetén a Biztosított magánszemélynél egyéb jövedelem jogcímen keletkezik adóköteles bevétel. Az adójogi megítélés nem változik, ha a díjat egyéni vállalkozó munkáltató fizeti meg az alkalmazottjára tekintettel.

2. A vállalkozás által fizetett rendszeres és eseti biztosítási díjat – feltételezve, hogy a biztosított Ptk.-ban szabályozott jogai a szerződés futamideje alatt fennállnak és a biztosítás kedvezményezettje nem a vállalkozás – költségként, mint személyi jellegű egyéb kifizetés kell elszámolni. Ha a biztosítási szerződés szerint a vállalkozás a kedvezményezett, akkor a vállalkozás által fizetett rendszeres és eseti díjak díjtartalékba kerülő részét biztosítóval szembeni követelésként kell kimutatni. Amennyiben a Szerződő mérlegfordulónapja nem esik egybe a biztosítási időszak végével és a biztosítási díj a tárgyévben felmerült, akkor a tárgyévben felmerült biztosítási díj következő üzleti évet terhelő arányos részét időbelileg el kell határolni. Adott üzleti évben költségként elszámolt eseti biztosítási díj időbeli elhatárolása nem lehetséges.
3. Az Életbiztosítás költségként elszámolt biztosítási díja ténylegesen a vállalkozás érdekében felmerülő költségnek minősül, az nem növeli a társasági adó alapját, ha a Biztosított személye a kifizető Szerződővel munkaviszonyban, önkéntes jogviszonyban álló magánszemély, vagy a kifizető vezető tisztségviselője, vagy tevékenységében személyesen közreműködő tagja, vagy a kifizetőnél

jogszabályban meghatározott tanuló szerződés alapján gyakorlati képzésben részt vevő szakképző iskolai tanuló. Ha a Biztosított személye eltér az előbb meghatározottaktól, akkor a költségként elszámolt biztosítási díjjal meg kell növelni a kifizető társasági adó alapját.

4. Az egyéni vállalkozó az alkalmazottaira megkötött egész életre szóló tartamú Életbiztosítás díját költségként elszámolhatja, feltéve, hogy az alkalmazottaira megkötött életbiztosítás kedvezményezettjeként az egyéni vállalkozó nem saját magát (egyéni vállalkozását) jelölte meg. Az egyéni vállalkozó a költségként elszámolt biztosítási díj után személyi jövedelemadó-kedvezményt nem vehet igénybe. Az egész életre szóló Életbiztosításban kedvezményezettjeként megjelölt alkalmazott az egyéni vállalkozó által fizetett biztosítási díj után személyi jövedelemadó-kedvezményt nem vehet igénybe.

Az egyéni vállalkozó által e minőségében saját magára megkötött egész életre szóló tartamú Életbiztosítás díját – rendeltetésszerű joggyakorlást feltételezve, itt különös hangsúlyt helyezve arra, hogy e biztosítási jogviszony létrehozása a vállalkozási tevékenység érdekét szolgálja – az egyéni vállalkozó költségként elszámolhatja azzal a feltétellel, hogy az egyéni vállalkozó e címen nem vesz igénybe adókedvezményt.

5. Ha az egyéni vállalkozó akár magára, akár alkalmazottaira köt egész életre szóló tartamú Életbiztosítást – feltéve, hogy nem saját magát vagy egyéni vállalkozását jelölte meg kedvezményezettjeként – és a biztosítás díját költségként elszámolta, a biztosító kedvezményezett részére teljesített haláleseti szolgáltatása adómentes.
6. Ha az egyéni vállalkozó alkalmazottaira köt egész életre szóló tartamú Életbiztosítást és a biztosítás díját nem számolja el költségként, mert saját magát jelölte meg kedvezményezettjeként, a biztosítás visszavásárlása esetén az egyéni vállalkozó részére teljesített visszavásárlási összegnek az egyéni vállalkozó által fizetett biztosítási díj összegét meghaladó része kamatjövedelemnek minősül. Ha a biztosítás díját elszámolta költségként, akkor vállalkozói bevétel keletkezik.
7. Ha az egyéni vállalkozó saját magára köt egész életre szóló tartamú Életbiztosítást és a biztosítás díját nem számolja el költségként, a biztosítás visszavásárlása esetén az „egyéni vállalkozó” részére teljesített visszavásárlási összegnek az egyéni vállalkozó által fizetett biztosítási díj összegét meghaladó része után adókötelezettség keletkezik, kamatjövedelem jogcímen. Ha a biztosítás a vállalkozása érdekében merül fel és elszámolta a biztosítás díját költségként, akkor a visszavásárlási összeget az egyéni vállalkozó köteles kimutatni egyéni vállalkozói bevételei között.
8. Ha a szerződő a biztosítási díjat személyi jellegű egyéb kifizetesként elszámolhatja, és ezen szerződés alapján a vállalkozás egy későbbi időpontban – a biztosított hozzájárulásával – visszavásárolja a díjtartalék egy részét, akkor a vállalkozás részére a biztosító által teljesített kifizetést a pénzügyi műveletek egyéb bevételeként kell elszámolni.

Ha a szerződőnek a befizetett biztosítási díjat követelésként kell kimutatni, majd egy későbbi időpontban visszavásárolja a díjtartalék egy részét, a visszakapott összeget követeléscsökkenésként kell elszámolnia, az azt meghaladó összeget a pénzügyi műveletek bevételeként kell elszámolni (ha a visszakapott összeg kevesebb a követelés értékénél, a különbözetet a pénzügyi műveletek ráfordításaként kell elszámolni).

9. Abban az esetben, ha a munkáltató Szerződőként a munkavállaló – mint Biztosított – javára kötötte a szerződést (a Kedvezményezett a Biztosított név szerint megnevezett közeli hozzátartozója, ennek hiányában a kapcsolódó anyagi jogszabály kógens rendelkezése alapján a Biztosított öröklési szabályok szerinti örököse), majd később a Biztosított munkavállaló az eredeti szerződő helyébe lép, akkor a szerződőváltásnak – rendeltetésszerű joggyakorlást feltételezve – nincs semmilyen adójogi következménye, illetve, ha a szerződőváltást követően a Biztosított munkavállaló a biztosításra díjat fizet (vagy nem fizet), majd egy későbbi időpontban a szerződést visszavásárolja, akkor egyéb jövedelem jogcímen keletkezik jövedelem, amelyet 11 %-os egészségügyi hozzájárulás –fizetési kötelezettség is terhel.

Amennyiben az egyéb jövedelemre jogosult magánszemély összevonandó jövedelme meghaladja a mindenkori költségvetési törvényben rögzített járulékfizetési felső határt, a különadót is meg kell fizetnie. A Biztosítónak kell levonnia a különadó előleget, és megfizetnie az adóhatóságnak, ha a

magánszemély nyilatkozatában kéri az előleg levonását, vagy a Biztosító kifizetésének összege meghaladja a járulékfizetés felső határának összegét.

Ugyanígy kell eljárni, ha a társaság a (nem alkalmazott) tagjára köt biztosítást, illetve, ha a munkáltató egyéni vállalkozó.

10. Abban az esetben, ha a magánszemély – mint Szerződő – által megkötött biztosítást a magánszemély egy későbbi időpontban felmondja és visszavásárolja, akkor a Szerződő által fizetett díjakat meghaladó rész kamatjövedelemként adóköteles, függetlenül attól, hogy a szerződéskötéstől számítva hány év telt el. Ha a Szerződő magánszemély nem mondja fel a szerződést, hanem csak egy részét vásárolja vissza, szintén kamatjövedelem jogcímen keletkezhet adókötelezettség. Ezeket a jövedelmeket járulékfizetési –, egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség nem terheli. Részleges visszavásárlás esetén a kamatadó alapjának meghatározására a kérelem 7. pontjának V. f) pontjában bemutatott módszer elfogadható. A kamatjövedelem utáni adót a Biztosító köteles megállapítani, levonni, megfizetni és bevallani. A Biztosító a kamatjövedelemről igazolást ad a kamatjövedelmet megszerző magánszemélynek.
11. Ha a magánszemély – mint eredeti Szerződő – által megkötött Életbiztosítási szerződésbe egy későbbi időpontban a munkáltató új Szerződőként lép be, és egy még későbbi időpontban a munkáltató visszavásárolja a biztosítást, akkor egyéb jövedelem jogcímen adóköteles a munkavállalónak kifizetett visszavásárlási összeg a magánszemély által befizetett biztosítási díjakkal arányos része – levonva a magánszemély általi saját befizetéseket –, amely a munkavállalót illetné (feltételezve, hogy előzetesen megállapodnak az ellenérték fejében történő szerződés-átruházásról). Önmagában a szerződőváltással kapcsolatban adófizetési kötelezettség nem keletkezik sem a magánszemélynél, sem a vállalkozásnál/társas vállalkozónál. Az egyéb jövedelem az összevont adóalap részeként adóköteles és 11 %-os egészségügyi hozzájárulás terheli. Ugyanez a megállapítás tehető a gazdasági társaság és egy (nem munkaviszony keretében személyesen közreműködő) tagja viszonyában. A magánszemély által befizetett biztosítási díjakkal arányos részt meghaladó bevétel a felek között fennálló jogviszonyra tekintettel adóköteles, és ennek megfelelően kell teljesíteni a járulékfizetési kötelezettséget is.

Ha a természetes személy szerződő helyébe szerződőként a vállalkozás lép, és a természetes személy által fizetett biztosítási díjra tekintettel a vállalkozás a természetes személy részére kifizetést teljesít, azt személyi jellegű egyéb ráfordításként kell elszámolni, ha a kedvezményezett továbbra is természetes személy marad. Ha a vállalkozás, mint új szerződő lép be a biztosítási szerződésbe, és ezzel egyidejűleg a biztosítási szerződésben kedvezményezettként a vállalkozást jelölik meg, vagy a 2. pontban leírt egyéb feltételek beállnak, akkor – a természetes személy által fizetett biztosítási díjra tekintettel megállapított – a vállalkozás által a természetes személy részére kifizetett összeget biztosítóval szembeni követelésként kell kimutatni.

12. A magánszemély Szerződő által az Életbiztosításra befizetett rendszeres és eseti díjak után a Szerződő magánszemély adókedvezményre jogosult. A biztosítási adókedvezményre jogosító befizetést a Biztosító által kiadott igazolás alapján lehet érvényesíteni. A kifizető által magánszemély javára kötött Életbiztosítás esetén a Biztosított magánszemély adókedvezményt nem érvényesíthet.
13. A Kérelem 7. pontjának d) alpontjában megjelölt egyes konkrét esetekkel összefüggésben

Munkaviszony megszűnése vonatkozásában: a kifizetés egyéb jövedelemnek minősül és az arra vonatkozó közterheket kell megfizetni. Amennyiben akkor is történik díjfizetés az eredeti Szerződő kifizető részéről, amikor a biztosítási díj – a jogviszony (munkaviszony) megszűnése miatt – már nem elismert költség, az a korábban a társasági adóalapnál elismert költség minősítését nem változtatja meg.

Nyugdíjazással kapcsolatban: a kifizetés egyéb jövedelemnek minősül és az arra vonatkozó közterheket kell megfizetni. Amennyiben akkor is történik díjfizetés az eredeti Szerződő kifizető részéről, amikor a biztosítási díj – a jogviszony (munkaviszony) megszűnése miatt – már nem elismert költség, az a korábban a társasági adóalapnál elismert költség minősítését nem változtatja meg.

A szerződéskötést követő, bizonyos idő elteltével történő szerződőváltással, visszavásárlással kapcsolatban: a szerződőváltásnak önmagában adójogi konzekvenciája nincs; a visszavásárláskori

kifizetés egyéb jövedelemnek minősül – rendeltetésszerű joggyakorlást feltételezve – és az arra vonatkozó közterheket kell megfizetni.

Polgármester, alpolgármester, jegyző, aljegyző, egyéb köztisztviselő javára megkötött Életbiztosításokkal kapcsolatban: a Köztisztviselők jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó szervezetek által, a Ktv. hatálya alá tartozó említett személyek javára, valamint a polgármesteri tisztség ellátásainak egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló törvény alapján a nem társadalmi megbízatású polgármesterre, alpolgármesterre megkötött Életbiztosításra is a fent bemutatott szabályok – ide értve a személyi jövedelemadó-, és járulékkötelezettségét érintő rendelkezéseket, kivéve a társasági adókötelezettséget, ehhez kapcsolódó számviteli kötelezettséget, illetve az egyéni vállalkozót érintő kötelezettséget – érvényesek, feltéve, hogy a vonatkozó jogszabályok alapján felsorolt személyek javára a kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó Életbiztosítás megkötésének egyébként nincs jogi akadálya.

Biztosított csere csoportos biztosítás esetén: egyéni életbiztosítási termék esetén a biztosított csere nem értelmezhető. Csoportos biztosítás esetén adójogi szempontból a szerződés továbbélése állapítható meg, ha a kifizető csoportos életbiztosítást köt a vele kapcsolatban álló magánszemélyekre (azaz a Biztosított a kifizető Szerződővel munkaviszonyban álló magánszemély, vagy vezető tisztségviselője, vagy tevékenységében személyesen közreműködő tagja, vagy a kifizetővel gyakorlati képzésben részt vevő szakképző iskolai tanuló, vagy önkéntes jogviszonyban álló magánszemély) azzal, hogy a kifizető és a magánszemély közötti jogviszony megszűnésekor jogosult az adott magánszemély vonatkozásában megszüntetni a szerződést és helyébe új biztosítottat jelölni. Csoportos életbiztosításnál, ha a csoportos biztosításból „kiválik” egy egyéni biztosítás, akkor a Biztosított magánszemély Szerződői státuszának megszerzésekor – a csoportos életbiztosítási szerződés rendelkezéseinek az adott biztosítottra vonatkozó hatályvesztését követően – az életbiztosítás továbbélése megállapítható. A kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó életbiztosítás díjaira, a biztosításból származó biztosítási esemény alapján, vagy a maradékjogra tekintettel történő kifizetésekre a fent részletezett szabályok változatlanul érvényesek.

Ha a kifizető Szerződő által magánszemély Biztosítottra kötött csoportos életbiztosítás esetén a kifizető és a magánszemély közötti jogviszony megszűnésekor a Szerződő az adott magánszemély vonatkozásában megszünteti a szerződést, és helyébe új biztosítottat jelöl –adójogi szempontból - az életbiztosítás ez esetben is tovább él.

Határozatom ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül a Pénzügyminisztérium Adóigazgatási és szakképzési főosztályához címzett és az adópolitikáért felelős miniszterhez intézett fellebbezéssel lehet élni. A fellebbezés illetékköteles, az illeték összege a fellebbezéssel érintett, vagy a fellebbezésben vitatott összeg minden megkezdett 10 000 forintja után 400 forint, de legalább 5000 forint, legfeljebb 500 000 forint.

INDOKOLÁS

A)

A Biztosító képviseletében dr. Pribélyi Szilvia ügyvéd 2009. április 15-én feltételes adómegállapítási kérelmet nyújtott be a Pénzügyminisztériumhoz, amelyben a Biztosító által értékesített **Aranyeső Extra** elnevezésű, magánszemélyek részére köthető, teljes életre szóló (határozatlan idejű) **kockázati (halál esetére szóló) egyéni életbiztosítási termék** (az előzőekben és a továbbiakban: Életbiztosítás) megkötésével, díjfizetésével, lejáratával, felmondásával és visszavásárlásával, a szerződőváltás jogkövetkezményeivel, halál esetére szóló életbiztosítás határozott tartamúvá módosításával kapcsolatos adókötelezettségek megállapítását kéri a szerződőnél, a biztosítottnál és a Biztosítónál a szerződéstípushoz tartozó, a kérelemben bemutatott részletes tényállás mellett.

Jelen feltételes adómegállapítási kérelemben a Biztosító kéri a következő kérdések megválaszolását:

1. A munkáltató, mint Szerződő által fizetett a kérelem tárgyában megjelölt szerződéstípushoz tartozó Életbiztosítási szerződés díja a Biztosított munkavállaló adómentes jövedelmének minősül-e?

Mennyiben változik a kérdés adóügyi megítélése, ha a társaság egy személyesen közreműködő tagját, személyesen közre nem működő tagját, beltagját vagy kültagját biztosítja? Hogyan változik a megítélés, ha a biztosítást egész életre szóló tartam helyett határozott tartamra módosítják a jogviszony fennállása alatt vagy a jogviszonyt megszűnését követően? Változik-e a kérdés adóügyi megítélése, ha a munkáltató egyéni vállalkozó?

2. Ha a vállalkozás/társas vállalkozó a munkavállalójára, vagy a személyesen közreműködő tagjára, vagy személyesen közre nem működő tagjára (mint Biztosított) köt a kérelemben meghatározott szerződéstípusba tartozó Életbiztosítást, mely esetekben lehet a díjat költségként elszámolni? Ha a kifizető Szerződő mérlegének fordulónapja nem esik egybe a biztosítási időszak végével (annak az időszaknak a végével, amelyre az adott rendszeres biztosítási díj vonatkozik), a költségként elszámolható, megfizetett rendszeres és eseti díjakat hogyan kell a különböző üzleti évek között elszámolni?
3. A vállalkozás/társas vállalkozó által a Számviteli törvény szerint költségként elszámolható biztosítás díja a Társasági adóról és osztalékadóról szóló törvény szerint mely esetekben minősül a vállalkozás érdekében felmerült költségnek?
4. Az egyéni vállalkozó által önmagára, valamint alkalmazottjára (együttesen: Biztosítottakra) kötött egész életre szóló tartamú Életbiztosítás díját költségként elszámolhatja-e? Érvényesíthet-e adókedvezményt a kifizető egyéni vállalkozó vagy Biztosított magánszemély? Ez hogyan befolyásolja a költségelszámolás lehetőségét?
5. Ha az egyéni vállalkozó akár magára, akár alkalmazottaira köt egész életre szóló tartamú Életbiztosítást és a biztosítás díját elszámolta (költségelszámolás feltételei fennálltak, nem az egyéni vállalkozó a kedvezményezett), a biztosító kedvezményezett részére teljesített haláleseti szolgáltatása adómentes-e?
6. Ha az egyéni vállalkozó alkalmazottaira köt egész életre szóló tartamú Életbiztosítást és a biztosítás díját nem számolja el költségként, mert saját magát jelölte meg kedvezményezettként, a biztosítás visszavásárlása esetén az egyéni vállalkozó részére teljesített visszavásárlási összeg milyen jövedelemnek minősül? Hogyan módosul az adókötelezettség, ha elszámolta a biztosítás díját költségként?
7. Ha az egyéni vállalkozó saját magára köt egész életre szóló tartamú Életbiztosítást és a biztosítás díját nem számolja el költségként, a biztosítás visszavásárlása esetén az egyéni vállalkozó részére teljesített visszavásárlási összeg után keletkezik-e adókötelezettség? Hogyan módosul az adókötelezettség, ha a biztosítás a vállalkozása érdekében merül fel és elszámolta a biztosítás díját költségként?
8. Abban az esetben, ha a társas vállalkozás munkáltatója Szerződőként a munkavállaló – mint Biztosított – javára kötötte a szerződést, és az a munkáltató, mint Szerződő visszavásárolja, a fizetett biztosítási díjat és a visszavásárlási összeget hogyan kell elszámolnia? Mennyiben változik a kérdés megítélése, ha a társaság a (nem alkalmazott) tagjára köti a biztosítást?
9. Abban az esetben, ha a munkáltató Szerződőként a munkavállaló mint Biztosított javára kötötte a szerződést (a Kedvezményezett a Biztosított név szerint megnevezett közeli hozzátartozója, ennek hiányában a kapcsolódó anyagi jogszabály kógens rendelkezése alapján a Biztosított öröklési szabályok szerinti örököse), majd később a Biztosított munkavállaló az eredeti szerződő helyébe lépve a biztosításra díjat fizet (vagy nem fizet), majd egy későbbi időpontban a szerződést visszavásárolja, akkor milyen szabályok alapján és mikor kell az adó-, illetve járulékfizetési kötelezettséget teljesíteni? Hogyan kell eljárni, ha a társaság a (nem alkalmazott) tagjára köt biztosítást? Változik-e az adókötelezettség megítélése, ha a munkáltató egyéni vállalkozó?
10. Abban az esetben, ha a magánszemély – mint Szerződő – által megkötött biztosítást a magánszemély egy későbbi időpontban felmondja és visszavásárolja, illetve nem mondja fel, hanem csak egy részét vásárolja vissza, milyen adó- és járulékfizetési kötelezettség keletkezik? Hogyan kell a kamatadó alapját meghatározni, részleges visszavásárlás esetén?

11. Abban az esetben, ha a magánszemély – mint eredeti Szerződő – által megkötött Életbiztosítási szerződésbe egy későbbi időpontban a munkáltató új Szerződőként lép be, és egy még későbbi időpontban a munkáltató visszavásárolja a biztosítást, akkor a visszavásárlási összeg tartalmazza azt a részt is, amelynek forrása a munkavállaló korábbi saját befizetései. Ha a munkáltató az eredeti Szerződő helyébe lépve a szerződést utóbb visszavásárolja, milyen jogcímen tudja a munkavállalónak kifizetni a visszavásárlási összegből azt a részt, amely a munkavállalót illetné (feltételezve, hogy előzetesen megállapodnak az ellenérték fejében történő szerződés-átruházásról), illetve e kifizetéseknek van-e adó- és járulékvonzata (ha a munkavállaló a díjat adózott jövedelemből fizette)? Mennyiben változik a kérdés adóügyi megítélése a gazdasági társaság és egy (nem munkaviszony keretében személyesen közreműködő) tagja viszonyában?
12. Jogosult-e a Biztosító a magánszemély rendszeres és eseti befizetései után is adókedvezményre jogosító igazolás kiállítására?

A feltételes adómegállapítási kérelmet alátámasztó szakmai vélemény:

I. Az Életbiztosítás és annak díjának besorolásával kapcsolatban

A kérelemben kifizető alatt azt a Szerződő és díjat fizető vállalkozást/társas vállalkozót/egyéni vállalkozót kell érteni, aki az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban: Art.) 178.§-ának 18. pontja szerinti kifizetőnek minősül.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban Szja törvény) 3.§-ának 50. pontja definiálja az adóköteles biztosítási díj fogalmát. E szerint az adóköteles biztosítási díj a magánszemély, mint biztosított vagy kedvezményezett javára kötött biztosítási szerződés alapján más személy által fizetett díj (ide nem értve a magánnyugdíjpénztár által biztosítóintézettől történő járadékvásárlás ellenértékét, valamint a biztosítás 1. számú melléklet szerint adómentes díját) annál a magánszemélynél, akire tekintettel a díjat fizetik. Az Szja törvény 1.számú mellékletének 6.3. alpontja alapján adómentes a kockázati (halál esetére szóló) életbiztosítás, a balesetbiztosítás, a teljes és végleges munkaképtelenségre szóló betegségbiztosítás díja, valamint a kizárólag a díjat fizető kártérítési felelősségi körébe tartozó kockázat elhárítására kötött biztosítás díja.

A személyi jövedelemadó mentes biztosítási díj a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. Törvény (továbbiakban Tbj törvény) 4.§-ának k) pontja alapján nem képez járulékalapot, az adómentes biztosítási díj után nem kell társadalombiztosítási járulékot, sem nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékot fizetni.

Az adómentes biztosítási díj az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény (továbbiakban: Eho törvény) 3.§ (1) bekezdése alapján nem képezi az egészségügyi hozzájárulás alapját, ezért a kifizető Szerződőt az adómentes biztosítási díj után egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség nem terheli.

A feltételes adómegállapítás tárgyát képező Életbiztosítási szerződéstípusba tartozó életbiztosítási termék élethosszig tartó életbiztosítás, egyedüli biztosítási esemény a biztosított halála. A Biztosító álláspontja szerint, amennyiben a Biztosító kizárólag a biztosított halála esetén teljesít biztosítási szolgáltatást, akkor az adott biztosítást – rendeltetésszerű joggyakorlás mellett adójogi szempontból is – kockázati (halál esetére szóló) életbiztosításnak kell tekinteni, függetlenül a biztosítási tartam hosszától és attól, hogy az adott biztosítás befektetési egységekhez kötött-e vagy sem. **A Biztosító álláspontja szerint a kérelemben bemutatott szerződéstípusba tartozó Életbiztosítások kockázati (halál esetére szóló) életbiztosítások, azok díját pedig adómentes biztosítási díjnak kell tekinteni.**

Amennyiben vállalkozás a munkavállalója részére, vagy társas vállalkozás a – munkaviszony keretében nem foglalkoztatott – tagjára köt élethosszig tartó életbiztosítást, akkor a vállalkozó, társas vállalkozó által megfizetett biztosítás díja a biztosított munkavállaló, biztosított társas vállalkozó tagja adómentes jövedelme lesz. Az adómentes jövedelem után sem társadalombiztosítási járulékot, sem nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékot, sem egészségügyi hozzájárulást nem kell fizetni.

A Biztosító álláspontja szerint az e pontban felsorolt megállapítások azzal együtt érvényesek, hogy az egyes szerződések Különös Feltételek részében lehetőséget biztosítanak a Szerződőnek, hogy a 10. biztosítási évforduló után a Szerződő kérésére a biztosítást határozott tartamúvá módosíthatják. A Biztosító álláspontja szerint az Életbiztosítás tekintetében a kérelem idevonatkozó részében leírtak mindaddig érvényesek, amíg annak tartama egész életre szóló.

Ugyanakkor amint az Életbiztosítási szerződések tartamát a kifizető Szerződő és a magánszemély Biztosított – legkorábban a szerződés megkötését követő 10. év után – határozott tartamúra módosítják, úgy a biztosítás már nem tekinthető kockázati életbiztosításnak. Így abban az esetben, ha az elérési kedvezményezett nem a Szerződő cég, a magánszemély javára az addig – tehát nem csupán a módosítást követően – megfizetett összes biztosítási díj már nem lehet adómentes, hanem adóköteles lesz. Az adókötelezettséget az Életbiztosítási szerződés határozott tartamúra módosításának időpontjában a Szerződő és Biztosított között fennálló jogviszony határozza meg. Így abban az esetben, ha a Biztosított munkavállaló, akkor a kifizető Szerződő által – az eddig az időpontig – megfizetett összes biztosítás díj munkaviszonyból származó jövedelemnek minősül a Biztosított magánszemélynél.

A Biztosított a Szerződő fél beleegyezésével a szerződésbe bármikor beléphet. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) a Biztosított érdekében sajátos szabályt tartalmaz arra az esetre is, amikor a biztosított személytől eltérő szerződő nem fizeti a díjat, vagy meg szeretné szüntetni a szerződést. A Biztosított, mielőtt a szerződés felmondás vagy díjfizetés elmaradása miatt megszűnik, a Biztosítóval közölt nyilatkozatával a Szerződő fél helyébe léphet.

Amennyiben a kifizető Szerződő helyébe lépett Biztosított magánszemély, mint új szerződő kéri a szerződés tartamának határozottra módosítását a kifizető Szerződővel fennálló jogviszony tartama alatt, a kifizető Szerződő által megfizetett biztosítás díja szintén fennálló jogviszony szerint adóköteles jövedelemnek minősül a Biztosított magánszemélynél. [Szja törvény 2.§-ának (6) bekezdése] Amennyiben a kifizető Szerződővel munkaviszonyban álló munkavállaló a Biztosított magánszemély és a Biztosított magánszemély a kifizető Szerződő helyébe lép, és mint új Szerződő kéri a szerződés tartamának határozottra módosítását, akkor a kifizető Szerződő által megfizetett biztosítás díja munkaviszonyból származó jövedelemként lesz adóköteles. [Szja törvény 2.§-ának (6) bekezdése, 3.§ 22. pontja]

Amennyiben a kifizető Szerződő helyébe lépett Biztosított magánszemély, mint új szerződő kéri a szerződés tartamának határozottra módosítását a kifizető Szerződővel fennálló jogviszonyának megszűnését követően, úgy a korábbi kifizető Szerződő díjbefizetései miatt a magánszemélynél egyéb jövedelem jogcímen keletkezik adóköteles jövedelem. A megszerzett összeg esetében olyan bevételről van szó, amelynek adókötelezettségére az Szja törvény eltérő rendelkezést nem tartalmaz, így az Szja törvény 28.§ (1) bekezdése alapján lesz egyéb jövedelem.

II. Az Életbiztosítás díjának számviteli elszámolásával kapcsolatban

A számviteli elszámolás tekintetében a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban Számviteli törvény) 16.§-ának (3) bekezdésében meghatározott „tartalom elsőbbsége a formával szemben” számviteli alapelvben foglaltak alapján a gazdasági eseményeket a tényleges gazdasági tartalmuknak megfelelően kell bemutatni és elszámolni.

A biztosítási díj számviteli elszámolásánál ebből következően el kell bírálni, hogy a Szerződő (vállalkozás) által kifizetett biztosítási díj azonnali és végleges vagyonvesztést jelent-e, vagy az számára olyan jogokat keletkeztet, amelyek révén a vagyonvesztés a biztosítási díj kifizetésével még nem – esetleg egy későbbi cselekmény alapján – következik be. A Szerződő (vállalkozás) akkor számolhatja el a biztosítási díjat a kifizetéskor költségként, ha az végleges vagyonvesztésnek minősül.

Ha a vállalkozás olyan Életbiztosítást köt, amelyben Szerződő fél a vállalkozás, a Biztosított magánszemély – például a vállalkozás munkavállalója, vagy személyesen közreműködő tagja –, Kedvezményezett pedig természetes személy, úgy – feltételezve, hogy a biztosítottnak a Polgári Törvénykönyv által adott jogai a szerződés futamideje alatt fennállnak – a vállalkozás által fizetett rendszeres és eseti biztosítási díjat, mint személyi jellegű egyéb kifizetés költségként kell elszámolni a Számviteli törvény 3. § (7) bekezdésének 3. pontjában foglaltak alapján. Ez igaz akkor is, ha Kedvezményezettet nem jelölnek ki a biztosítási szerződésben, de a Ptk. szerint a Biztosított örököse tekinthető Kedvezményezettnek.

A számviteli elszámolás megítélésénél – a kérelemben leírt feltételek mellett – fontos körülmény az, hogy ha a szerződő (vállalkozás) a biztosítási időtartam alatt a díjtartalék terhére pénzt vonhat ki úgy, hogy a biztosítási szerződés nem szűnik meg és a pénzkivonáshoz nem kell a biztosított hozzájárulása (mert a szerződés aláírásakor a biztosított előzetesen lemondott arról a jogáról, hogy a szerződő helyébe lépjen vagy hogy közösen jelöljenek kedvezményezettet), akkor a szerződő által befizetett biztosítási díj díjtartalékba kerülő részét nem lehet költségként elszámolni, mert az ilyen esetekben a biztosítási díj megfizetése nem tekinthető végleges vagyonszerzésnek, ezért azt mindaddig követelésként kell kimutatni, amíg a biztosítási szerződés a Szerződő számára meg nem szűnik, vagy a szerződés feltételeiben bekövetkező változás miatt a biztosítási díj megfizetése végleges vagyonszerzéssé válik.

Ugyanígy a befizetett biztosítási díjat nem lehet költségként elszámolni, ha például a Biztosított magánszemély előre lemond a szerződővel való együttes kedvezményezett-jelölés jogáról. Ezekben az esetekben, mindaddig, amíg a biztosítási szerződés a Szerződő (vállalkozás) számára meg nem szűnik, vagy olyan változás nem következik be a jogviszonyban, amelynek következtében a végleges vagyonszerzés bekövetkezik, a befizetett biztosítási díj díjtartalékba kerülő részét – vagy egészét – a szerződőnél biztosítóval szembeni követelésként indokolt kimutatni. Azzal, hogy a Szerződőnek a Biztosított személyi hozzájárulása nélküli visszavásárlási, rész-visszavásárlási joga van, illetve azzal, hogy a Kedvezményezett személyét önállóan módosíthatja – a Számviteli törvény 16.§ (3) bekezdésének előírását is figyelembe véve –, a Szerződőt a biztosítói kifizetések jogosultjának lehet tekinteni, ezért ilyen esetekben a biztosítási díj nem minősül végleges vagyonszerzésnek, kifizetéskor költségként nem lehet elszámolni¹. Így kell eljárni minden olyan esetben, amikor olyan körülményeket alakítanak ki a jogalanyok, amelynek következtében nem beszélhetünk végleges vagyonszerzésről a díjat fizető vállalkozásnál.

Ha a vállalkozás olyan biztosítást köt, amelyben Szerződő fél a vállalkozás, a Biztosított a vállalkozás munkavállalója (személyesen közreműködő tagja), Kedvezményezett pedig maga a biztosítási díjat fizető kifizető (Szerződő), ebben az esetben a befizetett biztosítási díj díjtartalékba kerülő részét – vagy egészét – a kifizetőnek a biztosítóval szembeni követelésként köteles kimutatni a könyveiben (nem minősül végleges vagyonszerzésnek), a biztosítási díj kockázati részét, az adminisztrációs díjat, illetve az allokációs költségeket fedező részét személyi jellegű egyéb kifizetésként kell elszámolni, feltéve, hogy erre vonatkozó, okirattal alátámasztott információval rendelkezik a vállalkozás.

Ha a Szerződő mérlegfordulónapja nem esik egybe a biztosítási időszak végével – mert a biztosítási időszak a következő évre áthúzódik – és a biztosítási díj a tárgyévben felmerült, akkor a tárgyévben felmerült biztosítási díj következő üzleti évet terhelő arányos részét időbelileg el kell határolni. Adott üzleti évben költségként elszámolt eseti biztosítási díj elhatárolása – mivel annak futamideje nem meghatározható – nem lehetséges.

III. A befizetett díjak társaságiadó-kötelezettségével kapcsolatban

A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tao törvény) 3. számú melléklete B) Fejezetének 8. pontja értelmében a vállalkozási tevékenység érdekében felmerülő költségnek minősül a biztosítás díja, ha a biztosított az adózóval munkaviszonyban vagy önkéntes jogviszonyban álló magánszemély, az adózó vezető tisztségviselője, tevékenységében személyesen közreműködő tagja, vagy az adózónál jogszabályban meghatározott tanuló-szerződés alapján gyakorlati képzésben résztvevő szakképző iskolai tanuló. A Tao törvény 8.§-a (1) bekezdése d) pontjának figyelembevételével azon biztosítási díj, melyet nem a felsorolt személyi kör után fizet a kifizető (pl. személyesen közre nem működő tag után), nem a vállalkozási tevékenység érdekében felmerülő költség, ezért ezen biztosítási díj összegével – a számviteli költségelszámolással összhangban – meg kell növelni a tárgyévi társaságiadó-alapot.

IV. Egyéni vállalkozó által fizetett díj elszámolásával összefüggésben

a) Egyéni vállalkozó által alkalmazott javára kötött életbiztosítás díja

¹ Ezt az álláspontot támasztja alá a Pénzügyminisztérium Jövedelemadók Főosztálya 14203/2007. sz. állásfoglalása, amely az Adóhivatal honlapján 2008.01.17-én jelent meg.

Az Szja törvény 11. számú mellékletének a vállalkozói költségek elszámolásáról szóló I. fejezete 5. pontja alapján az egyéni vállalkozó költségként elszámolhatja az olyan biztosítás díját, amelynek biztosítottja az alkalmazott, feltéve, hogy a biztosítás kedvezményezettje a biztosított érdekkörébe tartozó más magánszemély vagy a biztosított örököse.

A hivatkozott pont alapján megállapítható, hogy az egyéni vállalkozó az alkalmazottaira (mint Biztosítottakra) az egyéni vállalkozás tevékenységének érdekében megkötött egész életre szóló tartamú Életbiztosítás díját költségként elszámolhatja, feltéve, hogy az alkalmazottaira kötött biztosítás kedvezményezettjeként nem saját magát jelölte meg. A befizetett díjak utáni kedvezmény érvényesítésére legfeljebb a díjat fizető egyéni vállalkozó, mint szerződő lenne jogosult, ha a díjfizetést nem kifizetői minőségében teszi. Ez utóbbi esetben állítható, hogy költségként elszámolható az egyéni vállalkozás tevékenységének érdekében megkötött egész életre szóló tartamú Életbiztosítás díja, ha az egyéni vállalkozó személyi jövedelemadó-kedvezményt nem érvényesített, illetve akkor, ha az alkalmazottakra kötötteknél nem ő a kedvezményezett.

A kifizető által (egyéni vállalkozó) magánszemély (Biztosított alkalmazott) javára kötött Életbiztosítás esetén a biztosított magánszemély kedvezményt nem érvényesíthet, tekintettel arra, hogy az Szja törvény 7. számú mellékletében meghatározott feltételek egyike sem teljesül: nem a magánszemély, hanem a kifizető Szerződő (egyéni vállalkozó) fizeti a díjakat, továbbá azért sem, mert az egész életre szóló Életbiztosítás díja adómentes (az nem minősül a magánszemély összevonandó jövedelmének).

b) Egyéni vállalkozó által saját magára kötött életbiztosítás díja

Az Szja törvény 11. számú mellékletének a vállalkozói költségek elszámolásáról szóló I. fejezete 9. pontja az egyéni vállalkozó költségként elszámolhatja a bevétel, illetve az ehhez szükséges feltételek biztosítása érdekében saját magára kifizetett kockázati életbiztosítás díját, feltéve, hogy az életbiztosításra tekintettel az egyéni vállalkozó adókedvezményt nem vett igénybe.

A hivatkozott pont alapján megállapítható, hogy az egyéni vállalkozó által önmagára (mint Biztosított) az egyéni vállalkozás tevékenységének érdekében megkötött egész életre szóló tartamú Életbiztosítás díját költségként elszámolhatja, feltéve hogy az egyéni vállalkozó személyi jövedelemadó-kedvezményt nem érvényesített. Az egyéni vállalkozó saját magára kötött kockázati életbiztosítás díjára csak akkor érvényes a fenti szabály, ha a biztosítási jogviszony rendeltetésszerű joggyakorlásnak minősül, ha az egyéni vállalkozó üzleti tevékenysége indokolja a kockázati életbiztosítás megkötését, a kockázat mérséklését, azaz vállalkozás érdekében felmerült költségnek tekinthető.

V. Az egész életre szóló tartamú Életbiztosítás alapján teljesített biztosítási szolgáltatások, illetve egyéb biztosítói kifizetések elszámolásával kapcsolatban

a) Haláleseti szolgáltatás, mint biztosítási szolgáltatás

Az Szja törvény 1.számú mellékletének 6.6 pontja alapján adómentes „a 6.8. alpontban meghatározott biztosító szolgáltatása, kivéve a tíz évnél rövidebb lejáratú életbiztosítás és a három évnél rövidebb lejáratú nyugdíjbiztosítás egyösszegű szolgáltatása címén kifizetett összegből a kamatnak minősülő részt, a jövedelmet helyettesítő felelősségbiztosítás alapján fizetett jövedelmet pótló kártérítés összegét, valamint azon biztosítási szolgáltatás értékét, amely esetében az arra jogosító biztosítási díjat a magánszemély költségként elszámolta;,,

A hivatkozott pont alapján a kifizető Szerződő által a magánszemély Biztosítottra kötött egész életre szóló Életbiztosítás esetében a Biztosító a Biztosított magánszemély halála esetén természetes személy haláleseti kedvezményezett részére – tehát nem kifizető részére – teljesített haláleseti szolgáltatása adómentes.

Ez a szabály az egyéni vállalkozó által saját magára, vagy alkalmazottaira kötött kockázati életbiztosításra nem alkalmazható. A saját magára kötött biztosítás haláleseti kifizetésének jogosultja értelemszerűen nem lehet az egyéni vállalkozó. Ha az egyéni vállalkozó alkalmazottaira kötött egész életre szóló Életbiztosítást és az egyéni vállalkozó (magánszemély) a biztosítási díjat költségként elszámolta, a Biztosító szolgáltatása nem lesz adómentes. Ha nem számolta el költségként, mert az „egyéni vállalkozását” jelölte meg kedvezményezettként, szintén nem értelmezhető a szabály.

b) A Szerződő (vállalkozás/társas vállalkozás, egyéni vállalkozó) részére kifizetett visszavásárlási összeggel kapcsolatban

Ha a szerződő a biztosítási díjat személyi jellegű egyéb kifizetésként elszámolja, és ezen szerződés alapján a vállalkozás egy későbbi időpontban – a biztosított hozzájárulásával – visszavásárolja a díjtartalék egy részét, akkor a vállalkozás részére a biztosító által teljesített kifizetést a pénzügyi műveletek bevételeként kell elszámolni a Számviteli törvény 84.§ (3) bekezdésének a) pontja alapján.

Ha a szerződőnek a befizetett biztosítási díjat követelésként kell kimutatni, majd egy későbbi időpontban visszavásárolja a díjtartalék egy részét, a visszakapott összeget követeléscsökkenésként, az azt meghaladó összeget a pénzügyi műveletek bevételeként kell elszámolnia (ha a visszakapott összeg kevesebb a követelés értékénél, a különbözet a pénzügyi műveletek ráfordításaként kell elszámolni).

A szerződőnek a visszavásárlási összeg, részben visszavásárolt összeg után személyi jövedelemadó, ehhez kapcsolódó közterhet (különösen kamatadót, árfolyamnyereség adót) nem kell fizetnie, mivel a jövedelmet nem magánszemély, hanem a kifizető Szerződő szerzi meg.

A pénzügyi műveletek egyéb bevételeként elszámolt összeg része az adózás előtti eredménynek és a társasági adó alapjának, mivel a kifizető Szerződő egyéb kifizetésként a biztosítás díját annak kifizetésekor már egyszer elszámolta.

Ha az egyéni vállalkozó akár magára, akár alkalmazottaira kötött egész életre szóló Életbiztosítást, és a költségelszámolás feltételei fennálltak, a biztosítás díját költségként elszámolta és később a biztosítást az egyéni vállalkozó visszavásárolja, akkor a visszavásárlási összeget köteles lesz adóköteles bevételeként kimutatni az Sza törvényben külön nevesített vállalkozói bevételei között [Sza törvény 10. számú mellékletének I. (9)-(10) pontja]. Kivéve, amikor az alkalmazottaira kötött biztosításnál az „egyéni vállalkozását” jelölte meg kedvezményezettként, ekkor a biztosítási díjat nem számolhatja el költségként.

Az egyéni vállalkozónak a saját magára kötött biztosítás visszavásárlásából vagy egyéni vállalkozói bevétele (ha költségként elszámolta a biztosítási díjat) vagy kamatjövedelme (ha nem számolta el költségként) keletkezhet, egyéb jövedelem nem. Az alkalmazottaira kötött biztosításból pedig vállalkozói bevétele (ha költségként elszámolható volt) vagy befektetési eredménye (ha saját magát jelölte meg kedvezményezettként, ezért költségként nem volt elszámolható).

c) A kifizető Szerződő helyébe lépett magánszemély Biztosított, mint új Szerződő részére kifizetett visszavásárlási összeg vonatkozásában

Előfordulhat, hogy az eredeti Szerződő – bármely oknál fogva – kilép, vagy kilépne a biztosítási jogviszonyból. Ebben az esetben a Biztosítottnak joga van a szerződésbe – az eredeti Szerződő helyébe – szerződőként belépni. A szerződőváltásnak – rendeltetésszerű joggyakorlást feltételezve – nincs semmilyen adójogi következménye, mivel a magánszemély kizárólag a szerződésmódosítás kapcsán jövedelmet nem szerez. Az ilyen jellegű szerződésmódosítással összefüggésben semmilyen adóval, vagy más közterherrel kapcsolatos konzekvencia nem merül fel. A szerződőváltást követően a biztosítási díjat a Szerződővé előlépett (Biztosított) magánszemély köteles fizetni.

Ha a Biztosított magánszemély utóbb – a kifizető Szerződő helyébe lépve már Szerződőként – a biztosítási szerződést megszünteti (visszavásárolja), a biztosított magánszemélynek egyéb jövedelem jogcímen keletkezik adófizetési kötelezettsége az Sza törvény 28.§-ának (10) bekezdése alapján. Visszavásárláskor (maradékjog érvényesítése esetén) nem beszélhetünk az Sza törvény szerinti biztosító szolgáltatásáról [Sza törvény 3.§ 64. pont] ugyanis ekkor a Biztosított a fizetési kötelezettség nem biztosítási esemény bekövetkezése miatt terheli (a kérelemben bemutatott Szerződéstípus esetében a biztosítási eseménynek kizárólag a biztosított magánszemély halála minősül). A 28.§ (10) bekezdése alapján egyéb jövedelemnek minősül – 28.§ (11) bekezdésben meghatározott kivétellel – a Biztosító által biztosítási szerződés alapján a magánszemélynek kifizetett (juttatott) bevételnek az a része, amely meghaladja a biztosítási szerződés alapján a következő feltételekkel fizetett díj(ak) összegét:

- a) a magánszemély által fizetett díj(ak);
- b) más magánszemély által fizetett díj(ak), kivéve, ha azt költségként elszámolták;
- c) az a)-b) pontban nem említett, adóköteles biztosítási díj(ak).

Egyéb jövedelem kiszámításakor a vállalkozás/társas vállalkozás (mint az adózás rendjéről szóló törvény 178.§-ának 18. pontja szerint kifizető) által befizetett adómentes díjak összegével nem csökkenthető a Biztosítottól kapott bevétel. A kérelem szerinti konkrét esetben értelemszerűen a „régii kifizető Szerződő” által befizetett adóköteles biztosítási díjak összege azért nem vonható le, mivel ilyen jellegű befizetett (adóköteles) biztosítási díjemet nem tartalmaz a bemutatott konstrukció. A szerződés határozottá alakítása

nélkül ugyanis a kifizető Szerződő által az egész életre szóló, kérelem szerinti szerződéstípusba tartozó Életbiztosítás befizetett díjai adómentesek.

A kérelem tárgyát képező szerződéstípusba tartozó Életbiztosítás visszavásárlásakor (maradékjog érvényesítésekor) az Szja törvény kamatjövedelemre vonatkozó rendelkezése [Szja törvény 65.§ (1) bekezdés d) pontja] nem alkalmazható, tekintettel arra, hogy a biztosításra befizetett díjak egy része vagy egésze korábban adómentesnek minősült.

Nem kifogásolható részvisszafizetés esetén az egyéb jövedelem meghatározásakor a következő eljárás. Ha a régi Kifizető Szerződő és az új Szerződő magánszemély is fizetett biztosítási díjat, akkor a kifizetésnek csak olyan hányada után kell megfizetni az egyéb jövedelemre vonatkozó közterheket, amilyen arányt képviselnek a régi kifizető Szerződő által befizetett díjak az összes addig befizetett díjhoz képest (figyelembe véve a már a magánszemély új Szerződő által befizetett díjakat is). Ezt az elvet minden részvisszavásárlás esetén követni kell, tekintettel arra, hogy amennyiben mind a régi, mind az új szerződő fizetett biztosítási díjat, akkor nem fordulhat elő olyan eset, hogy a részvisszavásárlási összegnek ne legyen adóköteles része.

Tekintettel arra, hogy az Szja törvény külön jogcímen nem nevesíti ezt a jövedelmet, így szintén egyéb jövedelem keletkezik abban az esetben is, amikor a kifizető Szerződő azok után adja át az egész életre szóló Életbiztosítás szerződői jogait a Biztosított magánszemélynek, miután megszűnt a jogiszony közte és a Biztosított között és az új magánszemély Szerződő a szerződőváltást követően vásárolja vissza a szerződést [Szja törvény 28.§ (1) bekezdés].

Mivel a Biztosító az Art. 178.§-a alapján kifizetőnek minősül, az egész életre szóló életbiztosítás visszavásárlásából származó egyéb jövedelem juttatásakor a Biztosítóra a kifizetőkre vonatkozó Szja törvény 46-47. §-aiban meghatározott szabályok vonatkoznak. Az Szja törvény 47.§-ának (1) bekezdése alapján a kifizető által juttatott bevételt terhelő adóelőleg egyenlő a bevétel alapján meghatározott adóelőleg-alap és az adótábla szerinti legmagasabb adókulcs százalékos mértékének (a kérelem benyújtásakor hatályos törvény szerint ez 36%) szorzatával. Ebből következően a Biztosítónak 36% adóelőleget kell levonnia az egyéb jövedelem kifizetésekor.

Az egyéni vállalkozónak – ebbéli minőségében – egyéb jövedelme nem keletkezik, de a visszavásárlási összeg növeli a vállalkozói adóalapját, ha a biztosítási díjat költségként elszámolhatta és el is számolta, akár a saját magára kötött biztosítást, akár az alkalmazottaira kötötték. (És kamatjövedelme keletkezik, ha a saját magára kötött biztosítás díját költségként nem számolta el, és visszavásárolja a biztosítást.)

Ha az egyéni vállalkozó alkalmazottaira kötött biztosítás díja adómentes jövedelemnek minősült, akkor az alkalmazott általi visszavásárlás esetén is – miután a Szerződő egyéni vállalkozó helyébe lépett – ugyanazokat a szabályokat kell alkalmazni, mint minden más kifizető által kötött biztosítás esetén, ahol a biztosított a szerződő helyébe lépett, és azt követően visszavásárlást kezdeményezett.

A kérelem benyújtásakor hatályban lévő, az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járulékról szóló 2006. évi LIX. törvény (továbbiakban: Kjtv.) 2.§-ának (1)-(2) bekezdése alapján az egyéni vállalkozási tevékenységet folytató és nem folytató magánszemélynek különadó fizetési kötelezettsége keletkezik az alábbi esetekben:

Kjtv. „2. § (1) Az egyéni vállalkozói tevékenységet nem folytató magánszemélynek a különadót az összevont adóalapnak a járulékfizetés felső határát meghaladó része (különadó-alap) után kell megfizetnie. Ezt a rendelkezést kell alkalmaznia az egyszerűsített vállalkozói adó (eva)-alany egyéni vállalkozónak is az eva-alapba nem tartozó, a személyi jövedelemadó bevallásában bevallott összevont adóalapnak a járulékfizetés felső határát meghaladó része (különadó-alap) után.

(2) Az egyéni vállalkozói tevékenységet vagy azt is folytató - az (1) bekezdésben nem említett - magánszemély a különadót

- a) az összevont adóalapnak a járulékfizetés felső határát meghaladó része, és
- b) vállalkozói jövedelemadózás esetén a kapott támogatás (ideértve különösen az egységes területalapú támogatást is) nélkül számított vállalkozói bevételek összegéből a vállalkozói költségeket meghaladó rész, átalányadózás esetén az átalányadó-alap együttes összege (különadó-alap) után fizeti.”

Az előlegfizetéssel kapcsolatos rendelkezéseket a Kjtv. 2.§-ának (5)-(6) bekezdései tartalmazzák. A Kjtv rendelkezései alapján amennyiben az egyéb jövedelemre jogosult magánszemély összevonandó jövedelme meghaladja a mindenkori költségvetési törvényben rögzített járulékfizetési felső határt, a különadót is meg kell fizetni. A Biztosító vonja le a különadó előleget, és fizeti meg az adóhatóságnak, ha a magánszemély

nyilatkozatában kéri az előleg levonását, ha a magánszemély tudja, hogy a kifizetéssel különadó fizetési kötelezettsége keletkezik – azaz a magánszemélynek adóelőleg-levonás kérésére vonatkozóan nyilatkozattételi joga van – vagy a Biztosító kifizetésének összege meghaladja a járulékfizetés felső határ összegét.

Visszavásárlás esetén a Biztosító teljesít kifizetést a magánszemély részére. Figyelembe véve, hogy a Biztosító és a visszavásárló magánszemély között nem áll fenn a Tbj. törvény szerinti jogviszony, továbbá az egyéb jövedelem nem képezi részét a járulékalapnak, ezért a maradékjog alapján történő kifizetésekor járulékfizetési kötelezettség nem merül fel.

Az egészségügyi hozzájárulásról szóló törvény 2.§ - 3.§-ban foglalt rendelkezései és a 11.§-ának (11) bekezdése alapján a Biztosító az Eho törvény alkalmazásában is kifizetőnek minősül, így az egyéb jövedelemnek minősülő kifizetés teljesítésekor – magánszemélyt megillető bruttó, egyéb jövedelemnek minősülő visszavásárlási összeg után – 11 százalékos egészségügyi hozzájárulás fizetésre kötelezett.

Az egészségügyi hozzájárulási kötelezettség csak akkor áll fenn, ha a jövedelmet szerző magánszemély belföldinek minősül. A Tbj. 4.§-ának u) pontja határozza meg, ki minősül belföldinek.

d) Egyes konkrét esetekkel összefüggésben

Az alábbi konkrét esetekre vonatkozóan megerősítést kérünk az adókötelezettség vonatkozásában. Az alábbi esetek az egész életre szóló **Életbiztosításra** vonatkoznak és a Biztosító nem utal arra, amikor a magánszemély határozott tartamúvá módosítja a szerződést.

Munkaviszony megszűnése vonatkozásában a következő tényállás mellett: A kifizető Szerződő azok után adja át az egész életre szóló kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó Életbiztosítás szerződői jogait a Biztosított magánszemélynek, miután megszűnt az a jogviszony közte és a Biztosított között, ami alapján a Tao. tv a biztosítási díjat a vállalkozás érdekében felmerülőnek tekintette (a Tao tv. rendelkezései szerint a vállalkozási tevékenység érdekében felmerülő költségnek minősül a biztosítás díja, ha a biztosított az adózóval munkaviszonyban vagy önkéntes jogviszonyban álló magánszemély, az adózó vezető tisztségviselője, tevékenységében személyesen közreműködő tagja, vagy az adózónál jogszabályban meghatározott tanuló szerződés alapján gyakorlati képzésben résztvevő szakképző iskolai tanuló [Tao törvény 3.sz. mellékletének B) 8 pont]). Az új magánszemély Szerződő a szerződőváltást követően visszavásárolja a szerződést. A Biztosító álláspontja szerint – melyben a Pénzügyminisztérium megerősítését kéri – a kifizetés egyéb jövedelemnek minősül és az arra vonatkozó közterheket kell megfizetni, mivel az egész életre szóló Életbiztosítás kifizető Szerződő által fizetett biztosítás díja adómentesnek minősült és a szerződőváltás önmagában nem eredményez adókötelezettséget, amely befolyásolja az adójogi megítélést. (Ha akkor is történik díjfizetés a Szerződő részéről, amikor a díj – a munkaviszony megszűnése miatt – már nem elismert költség, az a korábban az adóalapnál elismert költség minősítését nem változtatja meg.)

Nyugdíjazással kapcsolatban a következő tényállás mellett: A kifizető Szerződő azok után adja át az egész életre szóló kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó Életbiztosítás szerződői jogait a Biztosított magánszemélynek, miután a Biztosított saját jogon járó nyugdíjra, illetve saját jogon járó nyugdíjszerű ellátásra lesz jogosult (függetlenül attól, hogy megszűnt-e a kifizető Szerződő és a Biztosított között az a jogviszony, ami alapján a Tao tv. a biztosítási díjat vállalkozás érdekében felmerülőnek tekintette (pl. a Tao törvény 3.sz. mellékletének B). 8 pontjában felsorolt személyi kör). Az új magánszemély Szerződő a szerződőváltást követően visszavásárolja a szerződést. A Biztosító álláspontja szerint – melyben a Pénzügyminisztérium megerősítését kéri – a kifizetés egyéb jövedelemnek minősül és az arra vonatkozó közterheket kell megfizetni, mivel az egész életre szóló Életbiztosítás kifizető Szerződő által fizetett biztosítás díja adómentesnek minősült és a magánszemély nyugdíjra való jogosultsága és a szerződőváltás önmagában nem eredményez adókötelezettséget, amely befolyásolja az adójogi megítélést. (Ha akkor is történik díjfizetés a Szerződő részéről, amikor a díj – a jogviszony megszűnése miatt – már nem elismert költség, az a korábban az adóalapnál elismert költség minősítését nem változtatja meg.)

A szerződéskötést követő, bizonyos idő elteltével történő szerződőváltással, visszavásárlással kapcsolatban a következő tényállás mellett: A kifizető Szerződő a szerződéskötést követően adja át az egész életre szóló kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó Életbiztosítás szerződői jogait a Biztosított magánszemélynek. A Biztosító álláspontja szerint – melyben a Pénzügyminisztérium megerősítését kéri – a kifizetés egyéb jövedelemnek minősül és az arra vonatkozó közterheket kell megfizetni, mivel az egész

életre szóló Életbiztosítás kifizető Szerződő által fizetett biztosítás díja adómentesnek minősült. Ezen a megítélésen a szerződőváltás sem változtat, hiszen a szerződőváltás önmagában nem eredményez adókötelezettséget, amely befolyásolja az adójogi megítélést, ide nem értve a nem rendeltetésszerű joggyakorlás eseteit, de ez utóbbi esetében is, a Biztosító adókötelezettségét ez a körülmény nem érinti, a pótlólagos adókötelezettségeket a munkáltatónál kell rendezni, figyelemmel a Biztosítónál már levont és megfizetett adókra.

Polgármester, alpolgármester, jegyző, aljegyző, egyéb köztisztviselő javára megkötött Életbiztosításokra vonatkozó szabályok: A Biztosító álláspontja szerint – melyben a Pénzügyminisztérium megerősítését kéri – a Köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (továbbiakban: Ktv.) hatálya alá tartozó szervezetek által, a Ktv. hatálya alá tartozó személyek (különösen köztisztviselők, jegyzők, aljegyzők) javára a Ktv. 4.§-a és 49/H.A.(1) i) pontja alapján, valamint az előzőeken túl a polgármesteri tisztség ellátásainak egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi XLIV. törvény (továbbiakban: Pmtv.) 13.§ (1) és (3) bekezdése alapján a nem társadalmi megbízatású polgármesterre, alpolgármesterre megkötött Életbiztosításra is a fent bemutatott szabályok – ide értve a személyi jövedelemadó-, és járulékkötelezettségét érintő rendelkezéseket, kivéve a társasági adókötelezettséget, ehhez kapcsolódó számviteli kötelezettséget, illetve az egyéni vállalkozót érintő kötelezettséget, ezen utóbbi adókötelezettségek a jelzett személyek esetében nem értelmezhetők – érvényesek, feltéve, hogy a vonatkozó jogszabályok alapján felsorolt személyek javára a kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó Életbiztosítás megkötésének egyébként nincs jogi akadálya.²

Biztosított csere csoportos biztosítás esetén³⁴: Azon esetekben, amikor a biztosítottak körében változás következik be, és például az egyik biztosított személy helyére egy másik biztosított kerül, adójogi szempontból a biztosítási szerződés azonosnak tekinthető-e az eredeti biztosítási szerződéssel, azaz ez esetben a szerződés az új biztosítottal tovább folytatódik-e? A Biztosító álláspontja szerint – melyben a Pénzügyminisztérium megerősítését kéri – az alábbi esetben lehet a szerződés továbbéléséről beszélni: a kifizető (rendszerint munkáltató) csoportos életbiztosítást köt a vele kapcsolatban álló magánszemélyekre (azaz a Biztosított a kifizető Szerződővel munkaviszonyban álló magánszemély, vagy vezető tisztségviselője, vagy tevékenységében személyesen közreműködő tagja, vagy a kifizetővel gyakorlati képzésben részt vevő szakképző iskolai tanuló, vagy önkéntes jogviszonyban álló magánszemély) azzal, hogy a kifizető és a magánszemély közötti jogviszony megszűnésekor jogosult az adott magánszemély vonatkozásában megszüntetni a szerződést és helyébe új biztosítottat jelölni. Csoportos életbiztosításnál a szerződés csoport jellege miatt a Biztosított Ptk 562.§ szerinti jogosultsága, egyoldalú nyilatkozattal szerződésként való belépése formailag kizárt, de az eredeti szerződő egyetértésével – a díjtartalék egyidejű hozzárendelésével – ez lehetséges. (A csoportos biztosításból „kiválik” egy egyéni biztosítás.) A kérelem megerősítést kér arra vonatkozóan, hogy a fenti esetben a Biztosított magánszemély Szerződői státuszának megszerzésekor – a csoportos életbiztosítási szerződés rendelkezéseinek az adott biztosítottra vonatkozó hatályvesztését követően – az életbiztosítás továbbélése megállapítható. Megerősítést kérünk, hogy a kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó életbiztosítás díjaira, a biztosításból származó biztosítási esemény alapján, vagy a maradékjogra tekintettel történő kifizetésekre a fent részletezett szabályok változatlanul érvényesek.

A kifizető Szerződő által magánszemély Biztosítottra kötött csoportos életbiztosítás esetén a kifizető és a magánszemély közötti jogviszony megszűnésekor a Szerződő jogosult az adott magánszemély vonatkozásában megszüntetni a szerződést, és helyébe új biztosítottat jelölni és az életbiztosítás ez esetben is tovább él.

2 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet az államháztartás működési rendjéről 62.5

³ A kérelemben szereplő biztosítási termék nem csoportos biztosítás.

⁴ A csoportos biztosítást – ahol egy biztosítási szerződés van, de a biztosítottak száma kettő vagy annál több – fogalmilag meg kell különböztetni egy adott személyi kör tagjaira kötött egyéni biztosításoktól, hiszen ez utóbbi esetekben pusztán egyéni biztosítások alkalmazásáról lehet csak beszélni.

e) A magánszemély Szerződő részére kifizetett visszavásárlási összeggel kapcsolatban

Az életbiztosítást magánszemély (nem egyéni vállalkozó) Szerződő köti, és magánszemély Szerződő egy későbbi időpontban visszavásárolja a szerződést.

Az Szja törvény 3.§-ának 64. pontja határozza meg, hogy az Szja törvény alkalmazásában mi minősül biztosító szolgáltatásnak. Tekintettel arra, hogy a kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó Életbiztosítás esetében a biztosítási esemény – az Életbiztosítási szerződés fennállása alatt – a Biztosított halála, az Életbiztosítás visszavásárlásakor (maradékjog érvényesítésekor) a Biztosító – az Szja törvény fogalomrendszerében – nem nyújt szolgáltatást. Ebből következik, hogy visszavásárláskor az Szja törvény 1.sz.ámú mellékletének 6.6 alpontjában foglalt rendelkezés (mely a biztosító szolgáltatásának adómentességét mondja ki) nem alkalmazható.

Az Szja törvény 65.§-a (1) bekezdésének d) pontja alapján a biztosítási szerződéshez fűződő maradékjogból, a tíz évnél rövidebb lejáratú életbiztosítás egyösszegű lejáratú szolgáltatása címen vagy a három évnél rövidebb lejáratú nyugdíjbiztosítás egyösszegű lejáratú szolgáltatása címen keletkező bevételből az a rész minősül kamatjövedelemnek, amely meghaladja a magánszemély vagy javára más magánszemély által fizetett biztosítási díj összegét (kivéve, ha azt a magánszemély, vagy a más magánszemély költségként elszámolta) vagy az adóköteles biztosítási díj összegét, azzal, hogy nem tekinthető az említett bevételrész kamatnak, ha a biztosításra befizetett díj(ak) akár csak egy része e törvény szerint adómentesnek minősül”.

Az Életbiztosítás magánszemély szerződő általi visszavásárlásakor (mely maradékjog érvényesítésének minősül) a Biztosító által kifizetett bevételnek a szerződő által fizetett díjakat meghaladó része az Szja törvény 65.§-a (1) bekezdésének idézett d) pontja alapján – függetlenül attól, hogy a szerződéskötéstől számítva hány év telt el – kamatjövedelemnek minősül. A kamatjövedelem utáni adót a Biztosító köteles megállapítani, levonni, megfizetni és bevallani [Szja törvény 65.§ (2) bekezdés]. A Biztosító a kamatjövedelemről igazolást ad a kamatjövedelmet megszerző magánszemélynek.

A kamatjövedelem után nem keletkezik sem járulékfizetési, sem egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség, tekintettel arra, hogy a kamatjövedelem megszerzése nem keletkeztet Tbj. szerinti biztosított jogviszonyt a Biztosító és a magánszemély között, a kamatjövedelem nem része a Tbj. szerinti járulékalapnak [Tbj 4.§ k.], valamint a kamatjövedelem nem része a százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás alapjának sem [Eho tv 2 - 3 §].

f) A magánszemély Szerződő részére kifizetett részleges visszavásárlási összeggel kapcsolatban

A magánszemély szerződő által kötött kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó egész életre szóló Életbiztosítást a magánszemély Szerződő csak részben vásárolja vissza. Részleges visszavásárlás esetén a kamatadó alapja és összege a következőképpen határozható meg:

1. meg kell határozni a részleges visszavásárlási igény felmerüléséig befizetett díjak összegét
2. a részleges visszavásárlás napjával ki kell számítani a teljes visszavásárlási értéket
3. a részleges visszavásárlás összegét el kell osztani a teljes visszavásárlási érték összegével (az osztás eredményeként kapunk egy arányszámot)
3. a 3. pont szerinti arányszámmal meg kell szorozni a részleges visszavásárlásig befizetett összes díjat, így meghatározható a részleges visszavásárlásra jutó arányos díj
4. a részleges visszavásárlás összegéből le kell vonni a 4. pont szerint meghatározott arányos díjat: amennyiben a kivonás eredménye pozitív összeg, akkor ez a pozitív összeg a kamatjövedelem (ezen kamatjövedelmet terheli a kamatadó).

Egy következő (és azt követő) részleges visszavásárlásnál a kamatadó alapjának és összegének meghatározására szolgáló egy lehetséges módszer a következő. Először a korábbi részleges visszavásárlás(ok) összegét hozzá kell adni a jelenlegi részleges visszavásárlás összegéhez, továbbá a teljes visszavásárlási értékhez is. Ezek után az 1-5 pont szerinti számításokat elvégezve kell meghatározni a kamatjövedelmet és annak adóját. Végül a kiszámított kamatadót csökkenteni kell a korábbi részleges visszavásárlás(ok) során megfizetett kamatadó(k) összegével. Ez a különbség az utolsó (aktuális) részleges visszavásárlás után fizetendő kamatadó összege.

g) A vállalkozás alkalmazottja, társas vállalkozás tagja magánszemély minőségben (Szerződő) köt Életbiztosítást, majd az Életbiztosításba egy későbbi időpontban a vállalkozás/társas vállalkozás új Szerződőként belép, majd egy későbbi időpontban a vállalkozás/társas vállalkozás visszavásárolja a szerződést

A kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó egész életre szóló Életbiztosítást a vállalkozás alkalmazottja/társas vállalkozó tagja magánszemélyi minőségben köti. A biztosítási szerződés alapján a magánszemély rendszeres díjakat fizet. A szerződés megkötését követő későbbi időpontban a vállalkozás/társas vállalkozás az eredeti (magánszemély) Szerződő helyébe lép új Szerződőként (és a szerződőváltáskor a Kedvezményezett személyét nem módosítják úgy, hogy az új Szerződő, azaz a vállalkozás legyen), majd egy későbbi időpontban a vállalkozás/társas vállalkozás visszavásárolja a biztosítást. A munkavállaló/társas vállalkozás tagja és a vállalkozás/társas vállalkozás előzetesen megállapodnak arról, hogy a visszavásárlási összegből a magánszemélyt – korábbi befizetéseire tekintettel – megillető részt a vállalkozás/társas vállalkozás a munkavállaló/társas vállalkozás tagja részére kifizeti.

Mivel a magánszemély a szerződőváltással jövedelmet nem szerez, ezért a szerződőváltással összefüggésben sem a magánszemélynél, sem a vállalkozásnál/társas vállalkozónál nem keletkezik adófizetési kötelezettség.

A visszavásárlást követően a visszavásárlási összegből a magánszemély részére juttatott bevételnek a magánszemély által befizetett biztosítási díjakkal arányos része – az Szja törvény 2.§-ának (6) bekezdésében szereplő szerzés körülményeire is tekintettel – az Szja tv 28.§-ának (1) bekezdése szerint, egyéb jövedelemként adóköteles (a kifizetésre ezen rész tekintetében nem a felek közötti jogviszony alapján kerül sor). A magánszemélyt megillető bevétel arányos részéből a jövedelem kiszámítása során levonhatók a magánszemély által az Életbiztosításra korábban – Szerződőként – befizetett, máshol költségként figyelembe nem vett díjak.

Az egyéb jövedelem a Tbj. 4.§-ának k) pontja alapján nem képez járulékalapot.

Az Eho törvény 2.§ -3. §-ában foglalt rendelkezései alapján a vállalkozás/társas vállalkozás a magánszemély részére juttatott bevétel egyéb jövedelemnek minősülő részének kifizetésekor százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás fizetésére kötelezett.

A magánszemély által befizetett biztosítási díjakkal arányos részt meghaladó bevétel a felek között fennálló jogviszonyra tekintettel adóköteles [Szja törvény 2.§(6) bekezdés], és ennek megfelelően kell teljesíteni a járulékfizetési kötelezettséget is.

VI. A biztosításhoz kapcsolódó adókedvezmény érvényesíthetőségével kapcsolatban

A kérelem benyújtásakor hatályos Szja törvény rendelkezései lehetővé teszik a biztosítási adókedvezmény érvényesítését. Az Szja törvény 35.§-ában foglalt rendelkezései szerint az összevont adó adóját csökkenti a 7.sz. mellékletben meghatározott módon és feltételekkel belföldi székhelyű biztosítóval kötött élet- és nyugdíjbiztosítás megfizetett díjának összege.

Az adókedvezmény akkor illeti meg a magánszemélyt, ha

- élet- vagy nyugdíjbiztosítás szerződője. Az adókedvezmény igénybevételére jogosító igazolást annak a magánszemélynek állítják ki, aki a díjfizetés időpontjában a biztosítás szerződője, akit a biztosítási szerződés szerint a díjfizetési kötelezettség terhel. A szerződő és a biztosított személye egybeeshet, de a szerződő magánszemélyt akkor is megilleti az adókedvezmény, ha más magánszemély a biztosított.
- Jogi személy a szerződő, de a biztosítási díj az adóévben a magánszemély összevonandó jövedelmének minősül.

A biztosítási adókedvezményt a többi adókedvezménnyel együtt kell vizsgálni és az összevont kedvezményalap után lehet érvényesíteni a 30%-os adókedvezményt, de összevonva más kedvezményekkel együtt nem lehet több mint 100 ezer Ft évente. A teljes összeg akkor érvényesíthető, ha a magánszemély éves jövedelme nem haladja meg a 3,4 millió Ft-ot. Ha az éves jövedelem 3,4 millió Ft- 3,9 millió Ft között

van, a 3,4 millió Ft fölötti jövedelemrészt 20 %-kal csökkenteni kell, 3,9 millió Ft felett az összevont adókedvezmény nem érvényesíthető. [Szja törvény 35.§(1)-(2) bekezdés]

A biztosítási adókedvezményeknél egyéb feltételnek is meg kell felelni, melyet az Szja törvény 7. számú melléklete tartalmaz.

A 7. számú melléklet 3. pontja értelmében az adókedvezmény igénybevételére csak azok az életbiztosítási szerződések jogosítanak, amelyek megfelelnek a következő követelmények mindegyikének:

- a. A szerződés határozott időtartamú, és az időtartam a szerződés létrejöttétől számítva legalább 10 éves, vagy teljes életre szóló.
- b. A szerződő a biztosítástartam végéig járó díjat egy összegben fizeti meg, vagy a díjat azonos időszakonként fizeti.
- c. A biztosító szolgáltatása a szerződésben rögzített meghatározott időpont vagy életkor elérésekor, vagy a biztosított halálának bekövetkeztekor válik esedékessé.

Figyelembe véve, hogy a kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó egész életre szóló Életbiztosítás a 7. számú melléklet 3. pontjában meghatározott követelmények mindegyikének megfelel (teljes életre szóló, rendszeres éves díjfizetésű, de eseti egyszeri díj befizetésére van lehetőség), ezért a magánszemély Szerződő esetén biztosítási adókedvezmény illeti meg a magánszemély Szerződőt a rendszeres biztosítási díjak után.

A magánszemély által igénybe vehető biztosítási adókedvezményre jogosító befizetést a magánszemély a biztosító által kiadott igazolás alapján érvényesítheti. Az adókedvezményre jogosító igazolást a Biztosítónak – az adózás rendjéről szóló törvény 46.§-ának (4) bekezdése alapján – legkésőbb az adóévet követő év február 15-ig kell kiadnia.

A kifizető által magánszemély javára kötött Életbiztosítás esetén a Biztosított magánszemély kedvezményt nem érvényesíthet, tekintettel arra, hogy az Életbiztosítás díja a díjfizetés időpontjában a Biztosított magánszemély adómentes jövedelme volt (azaz nem minősül a magánszemély összevonandó jövedelmének). Értelmszerűen nem érvényesíthető adókedvezmény az olyan biztosítás díja után sem, amelynek díját az adózás rendjéről szóló törvény szerinti kifizető fizeti, de a díjat a kifizető nyilvántartásában – végleges vagyonvesztés hiányában – költségként nem lehet kimutatni (ilyen esetben a biztosított magánszemély jövedelmet sem szerez).

A biztosítási kedvezményekkel kapcsolatban továbbra is él az a szabály, ha a biztosítási kedvezményt érvényesítő magánszemély a szerződéskötést követő 10 éven belül rendelkezési jogát gyakorolja, akkor a rendelkezési joggyakorlás évét megelőző három adóév befizetése után érvényesített adókedvezményre vonatkozóan visszafizetési kötelezettsége keletkezik, az érvényesített adókedvezmény alapjául szolgáló összeg 36%-át kell bevallania és az Adóhivatalnak megfizetnie [Szja törvény 38.§ (2), (3) bekezdés].

Az Szja törvény 7. számú mellékletének (11) pontja részletezi, mi minősül rendelkezési joggyakorlásnak.

B)

A kérelmezők által benyújtott feltételes adómegállapítási kérelem elbírálására a benyújtott kérelemben konkrétan leírt tényállás mellett került sor, valamint csak e konkrét tényállásra vonatkoztathatók a határozat rendelkező, illetve indoklási részében rögzített adójogi konzekvenciák.

A határozat meghozatalánál a következőket vettem figyelembe.

I. Az Életbiztosítás személyi jövedelemadó törvény szerinti minősítése és a befizetett díjak megítélésével összefüggésben

1) Az Életbiztosítás, a befizetett díjak, a szerződés szerződéskötést követő 10. év elteltével történő határozott tartamúvá alakításának minősítése

A kérelem alapján az Art. 178. §-ának 18. pontja szerinti kifizető fizeti az Életbiztosítás adómentes díját. A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (az előzőekben és a továbbiakban: Szja törvény)

3. §-ának 50. pontja definiálja az adóköteles biztosítási díj fogalmát. E szerint adóköteles biztosítási díj „a magánszemély, mint biztosított vagy kedvezményezett javára kötött biztosítási szerződés alapján más személy által fizetett díj (ide nem értve a magánnyugdíjpénztár által biztosítóintézetől történő járadékvásárlás ellenértékét, valamint a biztosítás 1. számú melléklet szerint adómentes díját) annál a magánszemélynél, akire tekintettel a díjat fizetik”. Az Szja törvény 1. számú mellékletének 6.3. alpontja alapján adómentes a kockázati (halál esetére szóló) életbiztosítás, a balesetbiztosítás, a teljes és végleges munkaképtelenségre szóló megbiztosítás díja, valamint a kizárólag a díjat fizető kártérítési felelősségi körébe tartozó kockázat elhárításra kötött biztosítás díja.

A feltételes adómegállapítási kérelem tárgyát képező Életbiztosítás egész életre szóló életbiztosítás, azzal, hogy a biztosítás a 10. biztosítási évforduló után határozott időtartamúvá alakítható. Mindaddig, amíg a biztosítási termék esetében az egyedüli biztosítási esemény a biztosított halála, addig ebből következően az Életbiztosítás az Szja törvény 1. számú mellékletének 6.3. alpontja szerinti kockázati (halál esetére szóló) életbiztosításnak minősül, melynek vállalkozás által fizetett díja – a díjfizetés időpontjában – a biztosított magánszemély adómentes jövedelme. Ezt a megállapítást törvény eltérő rendelkezése hiányában nem befolyásolja sem a biztosítási tartam hossza, sem pedig az, ha a biztosítás befektetési egységekhez kötött, továbbá az sem, ha a bemutatott Életbiztosítási termék Különös Feltételei (IV. fejezet) tartalmazza azt, hogy a szerződőnek a 10. biztosítási évforduló után joga van határozottra módosítani a biztosítás tartamát. Amennyiben azonban bármely Szerződő bármely időpontban határozottra módosítja az addig egész életre szóló biztosítást, akkor a biztosítás annak megkötésére visszaható hatállyal értelemszerűen nem tekinthető a módosítás következtében egész életre szóló, Szja törvény szerinti kockázati (halál esetére szóló) biztosításnak, az a Szerződő kifejezett akaratából határozott tartamú biztosítássá alakul.

Ennek következtében amint az Életbiztosítási szerződések tartamát a kifizető Szerződő és a magánszemély Biztosított határozottra módosítják, úgy a biztosítás már nem tekinthető kockázati életbiztosításnak, így annak nem csupán a módosítást követően, de az addig megfizetett díja sem adómentes, feltéve, hogy az elérési kedvezményezett nem a Szerződő cég. Ugyanez a megítélés abban az esetben is, ha a kifizető Szerződő helyébe lépett Biztosított magánszemély, mint új szerződő kéri a szerződés tartamának határozottra módosítását, úgy a biztosítás már nem tekinthető kockázati életbiztosításnak, így annak nem csupán a módosítást követően, de az addig megfizetett díja sem adómentes, feltéve, hogy az elérési kedvezményezett nem a Szerződő cég.

Amennyiben a kifizető Szerződő és a magánszemély biztosított az Életbiztosítást határozott lejáratúvá alakítják, akkor a szerződés annak megkötése napjára visszamenőleg nem tekinthető kockázati (halál esetére szóló) biztosításnak, ezért a kifizető Szerződő által a módosítás időpontjáig befizetett díjak adókötelezettségét a felek közt fennálló jogviszony alapján kell megítélni az Szja törvény 2. §-ának (6) bekezdése alapján, mivel figyelembe kell venni a felek között fennálló jogviszonyt, illetve a szerzés körülményeit is.

Amennyiben a kifizető Szerződő helyébe lépett Biztosított magánszemély, mint új szerződő kéri a szerződés tartamának határozottra módosítását a kifizető Szerződővel fennálló jogviszonya tartama alatt, a kifizető Szerződő által megfizetett biztosítás díja szintén a fennálló jogviszony szerinti adóköteles jövedelemnek minősül a Biztosított magánszemélynél az előbbi indok alapján [Szja törvény 2. §-ának (6) bekezdése].

Amennyiben a kifizető Szerződő helyébe lépett Biztosított magánszemély, mint új szerződő kéri a szerződés tartamának határozottra módosítását a kifizető Szerződővel fennálló jogviszonyának megszűnését követően, úgy a korábbi kifizető Szerződő díjbefizetései miatt a magánszemélynél egyéb jövedelem jogcímen adóköteles jövedelem keletkezik, tekintve, hogy a megszerzett összeg esetében olyan bevételről van szó, amelynek adókötelezettségére az Szja törvény eltérő rendelkezést nem tartalmaz [Szja törvény 28. § (1) bekezdés].

Amennyiben a kifizető Szerződő helyébe lépett Biztosított magánszemély, mint új szerződő kéri a szerződés tartamának határozottra módosítását, úgy a kifizető Szerződővel munkaviszonyban álló munkavállaló esetében a kifizető Szerződő által megfizetett biztosítás díja munkaviszonyból származó adóköteles jövedelemnek minősül a Biztosított magánszemélynél, figyelembe véve a felek közti jogviszonyt és a szerzés körülményeit [Szja törvény 2. §-ának (6) bekezdés és 3. § 22. pont].

Az Szja törvény 3. §-ában foglalt Értelmező rendelkezései között, annak 22. pontjában foglaltak alapján munkaviszonyból származó jövedelemnek minősül „a magánszemélyt munkaviszonyára (ideértve a munkaviszonynak megfelelő, külföldi jog szerinti jogviszonyt is) tekintettel megillető adóköteles bevétel (ideértve az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárba a magánszemély javára munkáltatói hozzájárulásként fizetett összeg adóköteles részét is)”.

Ha a munkaviszony, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony már nem áll fenn, úgy a korábbi kifizető Szerződő díjbefizetései miatt a magánszemélynél egyéb jövedelem jogcímen adóköteles jövedelem keletkezik, mivel a munkaviszony, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony már nem áll fenn és e jövedelem adókötelezettségére az Szja törvény eltérő rendelkezést nem tartalmaz [Szja törvény 28. § (1) bekezdés].

2) A személyi jövedelemadó-kedvezmény érvényesíthetősége:

Az Szja törvény 35. §-a (3) bekezdésének *h*) pontja alapján az összevont kedvezményalap részét képezi az Szja törvény 7. számú mellékletében meghatározott módon és feltételekkel belföldi székhelyű biztosítóval kötött élet- és nyugdíjbiztosítás – adóévben – megfizetett díjának összege.

A biztosítási adókedvezményt a többi adókedvezménnyel együtt kell vizsgálni és az összevont kedvezményalap után lehet érvényesíteni a 30%-os adókedvezményt, de összevonva más kedvezményekkel együtt sem lehet több, mint 100 ezer forint évente. A teljes összeg (100 ezer forint) akkor érvényesíthető, ha a magánszemély összes jövedelme az adóévben nem haladja meg a 3,4 millió Ft-ot. Ha a magánszemély összes jövedelme az adóévben 3,4 millió Ft és 3,9 millió Ft között van, a 3,4 millió Ft fölötti jövedelemrész 20%-kal csökkenteni kell, és 3,9 millió Ft felett az összevont adókedvezmény már nem érvényesíthető [Szja törvény 35. § (1)- (2) bekezdés].

Az Szja törvény 7. számú mellékletének 1. pontja szerint az adókedvezmény akkor illeti meg a magánszemélyt, ha élet- vagy nyugdíjbiztosítás szerződője. A 7. számú melléklet 2. pontja értelmében adókedvezmény illeti meg a magánszemélyt az olyan élet- vagy nyugdíjbiztosítás díja után is, amely az adóévben a magánszemély összevonandó jövedelmének minősült.

A 7.számú melléklet 3. pontja alapján az adókedvezmény igénybevételére csak azok az életbiztosítási szerződések jogosítanak, amelyek megfelelnek a következő követelmények mindegyikének:

a) A szerződés határozott időtartamú, és az időtartam a szerződés létrejöttétől számítva legalább 10 éves, vagy teljes életre szóló.

b) A szerződő a biztosítástartam végéig járó díjat egy összegben fizeti meg, vagy a díjat azonos időszakonként fizeti.

c) A biztosító szolgáltatása a szerződésben rögzített meghatározott időpont vagy életkor elérésekor, vagy a biztosított halálának bekövetkeztekor válik esedékessé.

Figyelembe véve, hogy a feltételes adómegállapítási kérelemben bemutatott Életbiztosítás a 7. számú melléklet 3. pontjában meghatározott követelmények mindegyikének megfelel, ezért magánszemély Szerződő esetén biztosítási adókedvezmény illeti meg a magánszemély Szerződőt mind a rendszeres, mind az eseti biztosítási díjak után.

Az összevont kedvezményalapba tartozó összeget a Biztosító által kiadott igazolás alapján lehet figyelembe venni [Szja törvény 36. § (1) bekezdés *b*) pont]. Az adókedvezményre jogosító igazolást a Biztosítónak – az adózás rendjéről szóló törvény 46. §-ának (4) bekezdése alapján – legkésőbb az adóévet követő év február 15-éig kell kiadnia.

A kifizető (vállalkozás/társas vállalkozás/egyéni vállalkozó) által magánszemély (munkavállaló, társas vállalkozás tagja) javára kötött Életbiztosítás esetén a Biztosított magánszemély adókedvezményt nem érvényesíthet, tekintettel arra, hogy az Életbiztosítás díja a díjfizetés időpontjában a Biztosított magánszemély adómentes jövedelme (azaz, nincs olyan jövedelem, amely a magánszemély összevonandó jövedelmének minősül).

Értelemszerűen nem érvényesíthető adókedvezmény az olyan biztosítás díja után sem, amelynek díját az adózás rendjéről szóló törvény szerinti kifizető fizeti, de a díjat a kifizető nyilvántartásában – végleges vagyonszerzés hiányában – követeléseként kell kimutatni (ilyen esetben ugyanis a Biztosított magánszemély jövedelmet sem szerez).

A biztosítási kedvezménnyel összefüggő szabály szerint, ha a biztosítási kedvezményt érvényesítő magánszemély a szerződéskötést követő 10 éven belül rendelkezési jogát gyakorolja, akkor a rendelkezési joggyakorlás évét megelőző három adóév befizetései után érvényesített adókedvezményre vonatkozóan visszafizetési kötelezettsége keletkezik, a rendelkezési jogot gyakorló magánszemélynek az érvényesített adókedvezmény alapjául szolgáló összeg 36%-át kell bevallania és megfizetnie [Szja törvény 38. § (2)-(3) bekezdése].

Az Szja törvény 7. számú mellékletének 11. pontja határozza meg, hogy mi minősül a rendelkezési jog gyakorlásának.

3) A befizetett díjak minősítése társadalombiztosítási járulék-, és egészségügyi hozzájárulás-fizetés szempontjából

Az adómentes biztosítási díj a Tbj. 4. §-ának k) pontja alapján nem képez járulékalapot, ezért az adómentes biztosítási díj után nem kell társadalombiztosítási járulékot, a Tbj. 24. §-a szerinti nyugdíjjárulékot (tagdíjat) és egészségbiztosítási járulékot fizetni.

Az adómentes biztosítási díj az Eho tv. 3. §-ának (1) bekezdése alapján nem képezi egészségügyi hozzájárulás alapját, ezért a kifizető szerződő felet az adómentes biztosítási díj után egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség sem terheli.

Ha a kifizető Szerződő által kötött biztosítás kedvezményezettje a Szerződő, akkor a biztosított magánszemélynek nem keletkezik jövedelme a befizetett biztosítási díjakból, így a magánszemélynek nem keletkezik adó-és járulékkötelezettsége. A kifizető Szerződő fél kedvezményezettje esetén az általa fizetett biztosítási díj után nem kell társadalombiztosítási járulékot, nyugdíjjárulékot (tagdíjat), egészségbiztosítási járulékot vagy egészségügyi hozzájárulást fizetni, mivel a magánszemélynek jövedelme nem keletkezik.

4) A biztosítási díj számviteli elszámolása

A számviteli elszámolás tekintetében a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (az előzőekben és a továbbiakban: Számviteli törvény) 16. §-ának (3) bekezdésében meghatározott tartalom elsődlegessége a formával szemben alapvetően is érvényesíteni kell, mely szerint a beszámolóban és az azt alátámasztó könyvvizetés során a gazdasági eseményeket, ügyleteket a tényleges gazdasági tartalmuknak megfelelően kell bemutatni, illetve annak megfelelően kell elszámolni.

A számviteli elszámolásnál ebből következően el kell bírálni, hogy a szerződő (vállalkozás) által kifizetett biztosítási díj azonnali és végleges vagyonszerzést jelent-e, vagy az számára olyan jogokat keletkeztet, amelyek révén a vagyonszerzés a biztosítási díj kifizetésével még nem – esetleg csak egy későbbi cselekmény alapján – következik be. Költségként azt lehet elszámolni, amely a szerződőnél a kifizetéskor végleges vagyonszerzésnek minősül.

A kérelem szerint a vállalkozás olyan életbiztosítást köt, melyben szerződő fél a vállalkozás, a biztosított magánszemély (a vállalkozás munkavállalója), a kedvezményezett pedig természetes személy vagy a kifizetőtől eltérő nem természetes személy. Ebben az esetben – feltételezve, hogy a biztosítottnak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (az előzőekben és a továbbiakban: Ptk.) által adott jogai a szerződés futamideje alatt fennállnak – a vállalkozás által fizetett rendszeres és eseti biztosítási díjat, mint személyi jellegű egyéb kifizetés, költségként kell elszámolni [Számviteli törvény 3. §-a (7) bekezdésének 3. pontja]. Ez igaz akkor is, ha kedvezményezettet nem jelölnek ki a biztosítási szerződésben, de a Ptk. szerint a biztosított örököse tekinthető kedvezményezettnek.

A számviteli elszámolás megítélésénél fontos körülmény, az hogy, ha a szerződő (vállalkozás) a biztosítási időtartam alatt a díjtartalék terhére pénzt vonhat ki úgy, hogy a biztosítási szerződés nem szűnik meg és a pénzkivonáshoz nem kell a biztosított hozzájárulása (mert a szerződés aláírásakor a biztosított lemondott arról a jogáról, hogy a szerződő helyébe lépjen), akkor a szerződő által befizetett biztosítási díj díjtartalékba kerülő részét nem lehet költségként elszámolni (az nem minősül végleges vagyonszerzésnek), azt mindaddig követeléseként kell kimutatni, amíg a biztosítási szerződés a szerződő számára meg nem szűnik [Számviteli törvény 29. § (1) bekezdés]. Ugyanígy, a fizetett biztosítási díjat nem lehet költségként elszámolni, ha

például a biztosított személy előre lemond a szerződővel való együttes kedvezményezett-jelölés jogáról. Ezekben az esetekben, mindaddig, amíg a biztosítási szerződés a szerződő (vállalkozás) számára meg nem szűnik, a befizetett biztosítási díj díjtartalékba kerülő részét a szerződőnél biztosítóval szembeni követelésként indokolt kimutatni. Azzal, hogy a szerződőnek a biztosított személy hozzájárulása nélküli visszavásárlási, rész-visszavásárlási joga van, illetve azzal, hogy a kedvezményezett személyét önállóan módosíthatja – a Számviteli törvény 16. §-a (3) bekezdésének előírását is figyelembe véve –, a szerződőt a biztosítói kifizetések jogosultjának lehet tekinteni, ezért ilyen esetekben a biztosítási díjat a kifizetéskor költségként nem lehet elszámolni.

Amennyiben a biztosítási szerződésben kedvezményezettként a szerződőt nevesítik, akkor a befizetett biztosítási díj díjtartalékba kerülő részét szintén követelésként kell kimutatni, a biztosítási díj kockázati részét, illetve adminisztrációs díj és allokációs költségeket fedező részét személyi jellegű egyéb kifizetésként kell elszámolni.

Ha a Szerződő mérlegfordulónapja nem esik egybe a biztosítási időszak végével – mert a biztosítási időszak a következő üzleti évre áthúzódik – és a biztosítási díj a tárgyévben felmerült, akkor a tárgyévben felmerült biztosítási díj következő üzleti évet terhelő arányos részét időbelileg el kell határolni [számviteli törvény 32. §-ának (1) bekezdése]. Adott üzleti évben költségként elszámolt eseti biztosítási díj időbeli elhatárolása – tekintettel arra, hogy annak futamideje nem meghatározható – nem lehetséges.

5) A befizetett díjak társaságiadó-kötelezettsége

A társasági adóról és az osztalékadóról szóló (az előzőekben és a továbbiakban: Tao törvény) 3. számú melléklete B) Fejezetének 8. pontja értelmében a vállalkozási tevékenység érdekében felmerülő költségnek minősül a biztosítás díja, ha a biztosított az adózóval munkaviszonyban vagy önkéntes jogviszonyban álló magánszemély, az adózó vezető tisztségviselője, tevékenységében személyesen közreműködő tagja, vagy az adózónál jogszabályban meghatározott tanuló-szerződés alapján gyakorlati képzésben résztvevő szakképző iskolai tanuló. A Tao törvény előbb hivatkozott rendelkezésének, továbbá a Tao törvény 8. §-a (1) bekezdése d) pontjának figyelembevételével azon biztosítási díj, melyet nem a felsorolt személyi kör után fizet a kifizető (pl. személyesen közre nem működő tag után), nem a vállalkozási tevékenység érdekében felmerülő költség, ezért ezen biztosítási díj összegével meg kell növelni a társaságiadó-alapot.

6) Az egyéni vállalkozó által fizetett díj elszámolásával és az adókedvezménnyel összefüggésben:

a) Az egyéni vállalkozó által alkalmazottja javára kötött Életbiztosítás

Az Szja törvény vállalkozói költségek elszámolásáról szóló 11. számú melléklete I. Fejezetének (Jellemzően előforduló költségek) 5. pontja alapján az egyéni vállalkozó költségként számolhatja el az olyan biztosítás díját, amelynek biztosítottja az alkalmazott, feltéve, hogy a biztosítás kedvezményezettje a biztosított magánszemély érdekkörébe tartozó más magánszemély vagy a biztosított örököse (vagyis az egyéni vállalkozó nem az egyéni vállalkozását jelöli meg kedvezményezettként). Ha tehát az egyéni vállalkozó az alkalmazottja javára köti meg az Életbiztosítást (Szerződő fél az egyéni vállalkozó, Biztosított az alkalmazott) és Kedvezményezettként nem az egyéni vállalkozást jelölik meg, úgy az egyéni vállalkozó költségként számolhatja el az Életbiztosítás általa megfizetett díját.

A díjfizetést kifizetői minőségében teljesítő egyéni vállalkozó a befizetett díjak után adókedvezmény érvényesítésére nem jogosult.

Az Szja törvény 7. számú mellékletének 1. pontja értelmében az élet- és nyugdíjbiztosítások utáni adókedvezmény akkor illeti meg a magánszemélyt, ha élet- vagy nyugdíjbiztosítás szerződője. A 7. számú melléklet 2. pontja továbbá kimondja, hogy adókedvezmény illeti meg a magánszemélyt az olyan élet- vagy nyugdíjbiztosítás díja után is, amely az adóévben a magánszemély összevonandó jövedelmének minősült. Figyelembe véve, hogy az alkalmazott Biztosítottként része a biztosítási jogviszonynak (Szerződő az egyéni vállalkozó), továbbá a határozott idejűvé át nem alakított Életbiztosítás egyéni vállalkozó által fizetett díja az alkalmazott adómentes jövedelme (vagyis sem a 7. számú melléklet 1. pontja, sem a 7. számú melléklet 2. pontja az alkalmazott esetében nem teljesül), ezért az alkalmazott az egyéni vállalkozó által fizetett biztosítási díj után adókedvezményre nem jogosult.

b) Az egyéni vállalkozó által saját magára kötött Életbiztosítás

Az Szja törvény 11. számú melléklete I. Fejezetének 9. pontja alapján az egyéni vállalkozó költségként számolhatja el a bevétel, illetve az ehhez szükséges feltételek biztosítása érdekében kifizetett kockázati életbiztosítás díját, feltéve, hogy az egyéni vállalkozó e címen nem vett igénybe adókedvezményt. Rendeltetésszerű joggyakorlást feltételezve (rendeltetésszerű a joggyakorlás, ha az egyéni vállalkozó üzleti tevékenysége indokolja a kockázati életbiztosítás megkötését, továbbá a biztosítás díja nem aránytalanul magas, vagyis annak célja a kockázatmentesítés és nem az adóalap csökkentése) az egyéni vállalkozó költségként számolhatja el a saját magára kötött Életbiztosítás (kockázati életbiztosítás) díját, feltéve, hogy az egyéni vállalkozó e címen nem érvényesít adókedvezményt.

II. Haláleseti szolgáltatás személyi jövedelemadó-kötelezettsége az egyéni vállalkozó által alkalmazottjára, illetve az egyéni vállalkozó által saját magára kötött Életbiztosítás esetén

Az Szja törvény 1. számú mellékletének 6.6. alpontja alapján adómentes a 6.8. alpontban meghatározott biztosító szolgáltatása, kivéve a tíz évnél rövidebb lejáratú életbiztosítás és a három évnél rövidebb lejáratú nyugdíjbiztosítás egyösszegű szolgáltatása címén kifizetett összegből a kamatnak minősülő részt, a jövedelmet helyettesítő felelősségbiztosítás alapján fizetett jövedelmet pótló kártérítés összegét, valamint azon biztosítási szolgáltatás értékét, amely esetében az arra jogosító biztosítási díjat a magánszemély költségként elszámolta.

Az Szja törvény 3. §-ának 64. pontja szerint „biztosító szolgáltatása” alatt a biztosítási esemény bekövetkezése miatt a biztosítót a biztosítási szerződés alapján terhelő kötelezettség keretében a biztosító által juttatott vagyoni értéket kell érteni.

A határozott tartamúra át nem alakított Életbiztosítás esetén az egyedüli biztosítási esemény a biztosított magánszemély halála.

Az egyéni vállalkozó az alkalmazottjára kötött Életbiztosítás díját abban az esetben számolhatja el költségként, ha az Életbiztosítás Kedvezményezettjeként nem saját magát (egyéni vállalkozását) jelölte meg (vagyis pl. akkor, ha a Kedvezményezett a Biztosított alkalmazott érdekkörébe tartozó más magánszemély, Kedvezményezett-jelölés hiányában a Biztosított örököse).

Az egyéni vállalkozó által saját magára kötött Életbiztosítás esetén (melyben a Szerződő fél és a Biztosított is maga az egyéni vállalkozó) a Kedvezményezett – értelemszerűen – nem lehet az egyéni vállalkozó.

A Biztosított magánszemély (alkalmazott, egyéni vállalkozó) halála esetén a természetes személy haláleseti kedvezményezett (tehát nem kifizető) részére teljesített haláleseti szolgáltatás az Szja törvény 1. számú mellékletének 6.6. alpontja alapján adómentes. A 6.6. alpont azon kitétele, mely szerint nem adómentes az a biztosítási szolgáltatás, amely esetében az arra jogosító biztosítási díjat a magánszemély költségként elszámolta, azért nem alkalmazandó, mert a biztosítási díjat költségként elszámoló személy (amely az alkalmazottra, illetve az egyéni vállalkozóra kötött biztosítás esetében is az egyéni vállalkozó) és a haláleseti szolgáltatásban részesülő természetes személy (amely egyik esetben sem az egyéni vállalkozó) eltér egymástól.

III. A visszavásárlási összeggel kapcsolatban

1. Egyéni vállalkozó által kötött biztosítás visszavásárlása

a) Az egyéni vállalkozó által alkalmazottaira kötött Életbiztosítás egyéni vállalkozó által történő visszavásárlása

Ha az „egyéni vállalkozó” az alkalmazottaira köt egész életre szóló (határozatlan tartamú) Életbiztosítást, és a biztosítás díját nem számolja – nem számolhatja – el költségként, mert saját magát jelölte meg Kedvezményezettjeként, úgy ebben az esetben lényegében az egyéni vállalkozási tevékenységen kívül eső pénzkidásról beszélhetünk, és a Szerződőt egyszerű magánszemélynek kell tekinteni. Ekkor, ha az „egyéni vállalkozó” (magánszemély) él a visszavásárlási jogával, a biztosítás visszavásárlása esetén az „egyéni vállalkozó” (magánszemély) részére teljesített visszavásárlási összegnek az „egyéni vállalkozó” által fizetett biztosítási díj összegét meghaladó része az Szja törvény 65. §-a (1) bekezdésének d) pontja szerinti kamatjövédelemnek minősül.

Ha a magánszemély („egyéni vállalkozó”) az ilyen határozatlan tartamú szerződést határozott idejűre módosítja, akkor a biztosítói kifizetések tekintetében rá is ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint bármelyik más magánszemélyre.

Amennyiben az egyéni vállalkozó az alkalmazottaira kötött egész életre szóló (határozatlan tartamú) Életbiztosítás díját költségként elszámolhatja és elszámolja (az Szja törvény 11. számú melléklete I. Fejezetének 5. pontja alapján), úgy ebben az esetben a biztosítás egyéni vállalkozó által történő visszavásárlása esetén a visszavásárlási összeget az egyéni vállalkozó vállalkozói bevételként köteles kimutatni, az Szja törvény 10. számú melléklete I. Fejezetének 10. pontja alapján.

b) Az egyéni vállalkozó által saját magára kötött Életbiztosítás egyéni vállalkozó által történő visszavásárlása

Ha az „egyéni vállalkozó” saját magára köt egész életre szóló (határozatlan tartamú) Életbiztosítást, és a biztosítás díját nem számolja el költségként (vagy nem számolhatja el költségként, mert az nem függ össze a vállalkozási tevékenységével, nem „kapcsolható” a vállalkozási tevékenységhez), az ilyen biztosítás visszavásárlása esetén az „egyéni vállalkozó” részére teljesített visszavásárlási összegnek az „egyéni vállalkozó” által fizetett biztosítási díj összegét meghaladó része után kamatjövedelem [Szja törvény 65. § (1) bekezdés d) pont] jogcímen keletkezik adókötelezettség.

Abban az esetben, ha a biztosítás (kockázati életbiztosítás) megkötését az egyéni vállalkozói tevékenység indokolja, és az egyéni vállalkozó az Életbiztosítás díját költségként elszámolja (az Szja törvény 11. számú melléklete I. Fejezetének 9. pontja alapján), akkor ezen biztosítás egyéni vállalkozó által történő visszavásárlása esetén a visszavásárlási összeget az egyéni vállalkozó vállalkozói bevételei között köteles kimutatni [Szja törvény 10. számú melléklete I. Fejezetének 10. pontja].

2. A társas vállalkozás által magánszemély (munkavállaló, társas vállalkozás tagja) javára kötött Életbiztosítás társas vállalkozás által történő visszavásárlása

Ha a Szerződő a biztosítási díjat személyi jellegű egyéb kifizetésként elszámolhatja, és ezen szerződés alapján a vállalkozás egy későbbi időpontban – a biztosított hozzájárulásával – visszavásárolja a díjtartalék egy részét, akkor a vállalkozás részére a Biztosító által teljesített kifizetést a pénzügyi műveletek bevételeként kell elszámolni [számviteli törvény 84. §-a (3) bekezdésének a) pontja].

Ha a Szerződőnek a befizetett biztosítási díjat követelésként kell kimutatni, majd egy későbbi időpontban visszavásárolja a díjtartalék egy részét, a visszakapott összeget követeléscsökkenésként kell elszámolnia, az azt meghaladó összeget a pénzügyi műveletek bevételeként kell elszámolni (ha a visszakapott összeg kevesebb a követelés értékénél, a különbözetet a pénzügyi műveletek ráfordításaként kell elszámolni).

A Szerződőnek a visszavásárlási összeg, részlegesen visszavásárolt összeg után személyi jövedelemadót, ehhez kapcsolódó egyéb közterhet nem kell fizetnie, ha a jövedelmet nem magánszemély, hanem a kifizető Szerződő szerzi meg.

A pénzügyi műveletek egyéb bevételeként elszámolt összeg társasági adóalapot növelő tétel, mivel a kifizető Szerződő egyéb kifizetésként a biztosítás díját annak kifizetésekor már egyszer elszámolta [Tao. törvény 1. §-ának (3) bekezdése].

3. Szerződőváltás esetén történő visszavásárlás: a kifizető Szerződő helyébe, szerződőváltással lépett magánszemély Biztosított (munkavállaló, társas vállalkozás tagja), mint új Szerződő részére kifizetett visszavásárlási összeg vonatkozásában

A kérelem nem utal arra, amikor a magánszemély határozott tartamúvá módosítja a szerződést (egész életre szóló biztosításról van szó), így ebben az esetben a megítélés a következő:

a) Egyéb jövedelem keletkezése, meghatározása; kamatadó-vonatkozás:

Az Szja törvény eltérő rendelkezése hiányában és mivel a magánszemély kizárólag a Szerződő személyének módosítása kapcsán jövedelmet nem szerez, az ilyen jellegű szerződésmódosítással összefüggésben semmilyen adóval, vagy más közterherrel kapcsolatos konzekvencia nem merül fel.

Ha a Biztosított magánszemély utóbb – a kifizető Szerződő helyébe lépve már szerződőként – a biztosítási szerződést megszünteti (visszavásárolja), a biztosított magánszemélynek – mindvégig feltételezve a

rendeltetésszerű joggyakorlást – egyéb jövedelem jogcímen keletkezik adófizetési kötelezettsége az Szja törvény 28. §-ának (10) bekezdése alapján. Visszavásárláskor (maradékjog érvényesítése esetén) nem beszélhetünk az Szja törvény szerinti biztosító szolgáltatásáról [Szja törvény 3. § 64. pont], ugyanis ekkor a biztosítót a fizetési kötelezettség nem biztosítási esemény bekövetkezése miatt terheli (a kérelemben bemutatott Életbiztosítás esetében biztosítási eseménynek kizárólag a biztosított magánszemély halála minősül). A 28. § (10) bekezdése alapján egyéb jövedelemnek minősül – a 28. § (11) bekezdésében meghatározott kivétellel – a Biztosító által biztosítási szerződés alapján a magánszemélynek kifizetett (juttatott) bevételnek az a része, amely meghaladja a biztosítási szerződés alapján a következő feltételekkel fizetett díj(ak) összegét:

- a) a magánszemély által fizetett díj(ak);
- b) más magánszemély által fizetett díj(ak), kivéve, ha azt költségként elszámolták;
- c) az a)-b) pontban nem említett, adóköteles biztosítási díj(ak).

Az egyéb jövedelem kiszámításakor a vállalkozás/társas vállalkozás (mint az adózás rendjéről szóló törvény szerinti kifizető) által befizetett adómentes díjak összegével nem csökkenthető a Biztosítótól kapott bevétel. A kérelem szerinti konkrét esetben értelemszerűen a „régikifizető Szerződő” által befizetett adóköteles biztosítási díjak összege nem vonható le, mivel ilyen jellegű befizetett biztosítási díjleletet nem tartalmaz a bemutatott konstrukció. A szerződés határozottá alakítása nélkül ugyanis a kifizető Szerződő által az egész életre szóló, kérelem szerinti Életbiztosítás befizetett díjai adómentesek.

A kérelem tárgyát képező Életbiztosítás visszavásárláskor (maradékjog érvényesítésekor) az Szja törvény kamatjövedelemre vonatkozó rendelkezése [Szja törvény 65. § (1) bekezdés d) pont] nem alkalmazható, tekintettel arra, hogy a biztosításra befizetett díjak egy része vagy egésze korábban adómentesnek minősült.

Nem kifogásolható részvisszafizetés esetén az egyéb jövedelem meghatározásakor a következő eljárás. Egyéb jövedelem kifizetésekor, ha egyértelműen nem állapítható meg, hogy az adott kifizetés a régi Kifizető Szerződő, vagy az új Szerződő magánszemély által befizetett biztosítási díjakból történt-e, akkor a kifizetésnek csak olyan hányada után kell megfizetni az egyéb jövedelemre vonatkozó közterheket, amilyen arányt képviselnek a régi kifizető Szerződő által befizetett díjak az összes addig befizetett díjhoz képest (figyelembe véve a már a magánszemély új Szerződő által befizetett díjakat is). Ez az elv minden részvisszavásárlás esetén követhető, mert, ha mind a régi, mind az új szerződő fizetett biztosítási díjat, akkor a részvisszavásárlási összegnek van adóköteles része.

b) Adóelőleg-levonása az egyéb jövedelemből (személyi jövedelemadó, különadó)

Mivel a Biztosító az Art. 178. §-a alapján kifizetőnek minősül, ezért az egész életre szóló Életbiztosítás visszavásárlásából származó egyéb jövedelem juttatásakor a Biztosítóra a kifizetőkre vonatkozó Szja törvény 46-47. §-aiban meghatározott szabályok vonatkoznak. Az Szja törvény 47. §-ának (1) bekezdése alapján a kifizető által juttatott bevételt terhelő adóelőleg egyenlő a bevétel alapján meghatározott adóelőleg-alap és az adótábla szerinti legmagasabb adókulcs százalékos mértékének (2009-ben 36%) szorzatával. Ebből következően a Biztosítónak 36 % adóelőleget kell levonnia az egyéb jövedelem kifizetésekor.

Az egyéni vállalkozó részére történő egyéb jövedelem kifizetésekor a Biztosítónak abban az esetben nem kell adóelőleget vonnia, ha a bevételről kiállított bizonylaton szerepel az egyéni vállalkozói igazolvány száma, ennek hiányában az egyéni vállalkozói jogállást bizonyító közokirat száma [Szja törvény 46. § (2) b) pont]. Ilyen esetben tehát megfelelő eljárás, ha a Biztosító kifizetését igazoló bizonylaton az egyéni vállalkozói igazolvány száma feltüntetésre kerül, és ezt a bizonylatot a Biztosító megőrzi az elévülési határidőn belül.

Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról szóló 2006. évi LIX. törvény (továbbiakban: Kjtv.) 2. §-ának (1)-(2) bekezdése alapján az egyéni vállalkozási tevékenységet folytató és nem folytató magánszemélynek különadó fizetési kötelezettsége keletkezik az alábbi esetekben:

Kjtv. „2. § (1) Az egyéni vállalkozói tevékenységet nem folytató magánszemélynek a különadót az összevont adóalaphoz a járulékfizetés felső határát meghaladó része (különadó-alap) után kell megfizetnie. Ezt a rendelkezést kell alkalmaznia az egyszerűsített vállalkozói adó (eva)-alany egyéni vállalkozónak is az eva-alapba nem tartozó, a személyi jövedelemadó bevallásában bevallott összevont adóalaphoz a járulékfizetés felső határát meghaladó része (különadó-alap) után.

(2) Az egyéni vállalkozói tevékenységet vagy azt is folytató - az (1) bekezdésben nem említett - magánszemély a különadót

a) az összevont adóalapnak a járulékfizetés felső határát meghaladó része, és

b) vállalkozói jövedelemadóztatás esetén a kapott támogatás (ideértve különösen az egységes területalapú támogatást is) nélkül számított vállalkozói bevételek összegéből a vállalkozói költségeket meghaladó rész, átalányadóztatás esetén az átalányadó-alap

együttes összege (különadó-alap) után fizeti.”

Az előleg-fizetéssel kapcsolatos rendelkezéseket a Kjt.v. 2. §-ának (5)-(6) bekezdései tartalmazzák a következők szerint:

Kjt.v. „2. § (5) Az (1)-(4) bekezdés szerinti különadóra adóelőleget (különadó-előleg) kell fizetni a következők szerint:

a) A kifizető a magánszemélynek fizetett (juttatott) bevétel különadó-előlegét a személyi jövedelemadó előleggel együtt állapítja meg, de elkülönítve igazolja az Szja tv. 46-48. §-ának rendelkezései szerint, ha

aa) olyan rendszeres bevételt juttat, amely alapján várható a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott összeghatár túllépése, vagy

ab) ugyanazon magánszemélynek az adóév elejétől számítva a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott összeghatárt meghaladó bevételt juttat, vagy

ac) a magánszemély legkésőbb a kifizetés (a juttatás) időpontjában, nyilatkozatban kéri a különadó-előleg levonását.

b) A magánszemély - a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott összeghatár túllépését követően, és/vagy a (2) bekezdés b) pontja szerinti különadó-fizetési kötelezettsége esetén az adóév elejétől számított különadó-alap azon része után, amely után nem történt különadó-előlegfizetés, az Szja tv. 49. §-a rendelkezéseinek értelemszerű alkalmazásával fizet különadó-előleget.

(6) Az e § szerinti különadóval kapcsolatos egyéb kötelezettségeket, eljárási rendet (bevallás, adóhatósági adómegállapítás, befizetés, visszatérítés) a kifizető, a magánszemély, illetőleg az adóhatóság az Szja tv. és az Art. rendelkezéseinek értelemszerű alkalmazásával teljesíti azzal, hogy az adóbevallási kötelezettségnek a személyi jövedelemadó bevallásban, a személyi jövedelemadótól elkülönítve kell eleget tenni.”

A Kjt.v. hivatkozott rendelkezései alapján amennyiben az egyéb jövedelemre jogosult magánszemély összevontadó jövedelme meghaladja a mindenkori költségvetési törvényben rögzített járulékfizetési felső határt, a különadót is meg kell fizetni. A Biztosító vonja le a különadó-előleget, és fizeti meg az adóhatóságnak, ha a magánszemély nyilatkozatban kéri az előleg levonását (kérelemben jelzett példát megerősítve, ha a magánszemély tudja, hogy a kifizetéssel különadó-fizetési kötelezettsége keletkezik, azaz a magánszemélynek adóelőleg-levonás kérésére vonatkozóan nyilatkozattételi joga van) vagy a Biztosító kifizetésének összege meghaladja a járulékfizetési felső határ összegét.

c) Egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség az egyéb jövedelem után

A Biztosító által kifizetett egyéb jövedelmet 11 százalékos egészségügyi hozzájárulás is terheli, amelyet a Biztosítónak az egyéb jövedelemnek minősülő visszavásárlási összeg után kell megfizetnie.

Figyelembe véve, hogy a Biztosító és a visszavásárló magánszemély között nem áll fenn a Tbj. szerinti jogviszony (továbbá az egyéb jövedelem nem képezi részét a járulékalapnak), ezért a maradékjog alapján történő kifizetésekor járulékfizetési kötelezettség nem merül fel.

Az Eho törvény 2. §-a alapján százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség terheli az Art. szerinti munkáltatót, kifizetőt (a továbbiakban együtt: kifizető) a Tbj. szerinti belföldi magánszemélynek juttatott, a 3. § (1) bekezdésében, a belföldi magánszemélyt az általa megszerzett, a 3. § (3) bekezdésében meghatározott jövedelem után. Az Eho törvény 3. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján a kifizető 11 százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulást fizet az adóévben juttatott (megszerzett), az Szja törvényben meghatározott, az összevont adóalapba tartozó jövedelemnél – ide nem értve az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 2. § (6) bekezdésének d) pontjában és (7)

bekezdésének d) pontjában meghatározott szolgáltatást és az ingatlan bérbeadásából származó jövedelmet – az adóelőleg megállapításánál figyelembe vett összeg után. Mentés ugyanakkor a százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás fizetése alól az a jövedelem, természetbeni juttatás, adóköteles béren kívüli juttatás és járulék alapjául szolgáló azon összeg, amely után a fennálló biztosítási jogviszonyra tekintettel járulékfizetési kötelezettség – ideértve az egészségügyi szolgáltatási járulékot is – keletkezik, valamint az a jövedelem, amely után az adót nem kell megállapítani és/vagy megfizetni [Eho törvény 3. § (5) bekezdés].

Az Eho törvény 11. §-ának (11) bekezdése határozza meg, hogy az Eho törvény alkalmazásában mely, az Art. szerint egyébként kifizetőnek minősülő szervezetek nem minősülnek kifizetőnek, a következők szerint: „E törvény alkalmazásában nem minősül kifizetőnek

- a) az önkéntes kölcsönös biztosítópénztár a tag kilépése, illetőleg a várakozási idő letelte után a tag részére teljesített adóköteles pénztári kifizetés,
- b) a számlavezető a nyugdíj-előtakarékossági számlákról szóló törvényben meghatározott számlatulajdonos részére kifizetett, egyéb jövedelemnek minősülő összeg tekintetében,
- c) az önkéntes egészségpénztár és az önkéntes önszegélyező pénztár a jogosulatlanul igénybe vett pénztári szolgáltatás esetén.”

Az Eho törvény idézett rendelkezései alapján a Biztosító az Eho törvény alkalmazásában is kifizetőnek minősül, így az egyéb jövedelemnek minősülő kifizetés teljesítésekor – a magánszemélyt megillető teljes összeg után – százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás fizetésére kötelezett.

Az egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség csak akkor áll fenn, ha a jövedelmet szerző magánszemély belföldinek minősül. A Tbj. 4. §-ának u) pontja határozza meg, ki minősül belföldinek.

4) A magánszemély Szerződő részére kifizetett visszavásárlási összeggel kapcsolatban

Ha az életbiztosítást magánszemély (nem egyéni vállalkozó) Szerződő köti, és magánszemély Szerződő egy későbbi időpontban visszavásárolja a szerződést, akkor az alábbiak szerint kell megítélni az adókötelezettséget.

Az Szja törvény 3.§-ának 64. pontja határozza meg, hogy az Szja törvény alkalmazásában mi minősül biztosító szolgáltatásnak. A kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó Életbiztosítás esetében az Életbiztosítás visszavásárlásakor (maradékjog érvényesítésekor) a Biztosító – az Szja törvény fogalomrendszerében – nem nyújt szolgáltatást. Ebből következik, hogy visszavásárlásakor az Szja törvény 1. számú mellékletének 6.6 alpontjában foglalt rendelkezés (mely a biztosító szolgáltatásának adómentességét mondja ki) nem alkalmazható.

Az Szja törvény 65.§-a (1) bekezdésének d) pontja alapján a biztosítási szerződéshez fűződő maradékjogból, a tíz évnél rövidebb lejáratú életbiztosítás egyösszegű lejáratú szolgáltatása címen vagy a három évnél rövidebb lejáratú nyugdíjbiztosítás egyösszegű lejáratú szolgáltatása címen keletkező bevételből meghatározott rész minősül kamatjövedelemnek.

Az Életbiztosítás magánszemély szerződő általi visszavásárlásakor (mely maradékjog érvényesítésének minősül) a Biztosító által kifizetett bevételnek a szerződő által fizetett díjakat meghaladó része az Szja törvény 65.§-a (1) bekezdésének idézett d) pontja alapján – függetlenül attól, hogy a szerződéskötéstől számítva hány év telt el – kamatjövedelemnek minősül. A kamatjövedelem utáni adót a Biztosító köteles megállapítani, levonni, megfizetni és bevallani [Szja törvény 65.§ (2) bekezdés]. A Biztosító a kamatjövedelemről igazolást ad a kamatjövedelmet megszerző magánszemélynek.

A kamatjövedelem után nem keletkezik sem járulékfizetési, sem egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség, tekintettel arra, hogy a kamatjövedelem megszerzése nem keletkeztet Tbj. szerinti biztosított jogviszonyt a Biztosító és a magánszemély között, a kamatjövedelem nem része a Tbj. szerinti járulékalapnak [Tbj 4.§ k.], valamint a kamatjövedelem nem része a százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás alapjának sem [Eho tv. 2 - 3 §].

A magánszemély Szerződő részére kifizetett részleges visszavásárlási összeggel kapcsolatban

Ha a magánszemély szerződő által kötött kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó egész életre szóló Életbiztosítást a magánszemély Szerződő csak részben vásárolja vissza, akkor részleges visszavásárlás esetén

a kamatadó alapja és összege meghatározásakor nem kifogásolható a következő eljárás törvény eltérő rendelkezése hiányában:

- 1) meg kell határozni a részleges visszavásárlási igény felmerüléséig befizetett díjak összegét
- 2) a részleges visszavásárlás napjával ki kell számítani a teljes visszavásárlási értéket
- 3) a részleges visszavásárlás összegét el kell osztani a teljes visszavásárlási érték összegével (az osztás eredményeként kapunk egy arányszámot)
- 4) a 3. pont szerinti arányszámmal meg kell szorozni a részleges visszavásárlásig befizetett összes díjat, így meghatározható a részleges visszavásárlásra jutó arányos díj
- 5) a részleges visszavásárlás összegéből le kell vonni a 4. pont szerint meghatározott arányos díjat: amennyiben a kivonás eredménye pozitív összeg, akkor ez a pozitív összeg a kamatjövedelem (ezen kamatjövedelmet terheli a kamatadó).

Egy következő (és azt követő) részleges visszavásárlásnál a kamatadó alapjának és összegének meghatározására szolgáló egy lehetséges módszer – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a következő lehet: Először a korábbi részleges visszavásárlás(ok) összegét hozzá kell adni a jelenlegi részleges visszavásárlás összegéhez, továbbá a teljes visszavásárlási értékhez is. Ezek után az 1-5 pont szerinti számításokat elvégezve kell meghatározni a kamatjövedelmet és annak adóját. Végül a kiszámított kamatadót csökkenteni kell a korábbi részleges visszavásárlás(ok) során megfizetett kamatadó(k) összegével. Ez a különbség az utolsó (aktuális) részleges visszavásárlás után fizetendő kamatadó összege.

5) A vállalkozás alkalmazottja, társas vállalkozás tagja által magánszemélyi minőségében megkötött Életbiztosításba egy későbbi időpontban a vállalkozás/társas vállalkozás új Szerződőként belép, majd egy még későbbi időpontban a vállalkozás/társas vállalkozás visszavásárolja a szerződést

Az Életbiztosítást vállalkozás alkalmazottja/társas vállalkozás tagja magánszemélyi minőségében köti meg. A biztosítási szerződés alapján a magánszemély rendszeres díjakat fizet. A szerződés megkötését követő későbbi időpontban a vállalkozás/társas vállalkozás az eredeti Szerződő helyébe lép új Szerződőként (és a szerződőváltáskor a Kedvezményezett személyét nem módosítják úgy, hogy az az új Szerződő, azaz maga a vállalkozás legyen), majd egy még későbbi időpontban a vállalkozás/társas vállalkozás visszavásárolja a biztosítást. A munkavállaló/társas vállalkozás tagja és a vállalkozás/társas vállalkozás előzetesen megállapodnak arról, hogy a visszavásárlási összegből a magánszemélyt – korábbi befizetéseire tekintettel – megillető részt a vállalkozás/társas vállalkozás a munkavállaló/társas vállalkozás tagja részére kifizeti.

a) Szerződőváltás

Mivel a magánszemély a szerződőváltással jövedelmet nem szerez, ezért ezzel összefüggésben sem a magánszemélynél, sem a vállalkozásnál/társas vállalkozásnál nem keletkezik adófizetési kötelezettség.

b) A visszavásárlást követően – a visszavásárlási összegből – a magánszemély részére juttatott bevétel adó- és járulékkötelezettsége

ba) A bevétel magánszemély által fizetett díjakkal arányos része (arányos rész)

A visszavásárlási összegből a magánszemély részére juttatott bevételnek a magánszemély által befizetett biztosítási díjakkal arányos része – az Szja törvény 2. §-ának (6) bekezdésében szereplő szerzés körülményeire is tekintettel – az Szja törvény 28. §-ának (1) bekezdése szerint, egyéb jövedelemként adóköteles (a kifizetésre ezen rész tekintetében nem a felek közötti jogviszony alapján kerül sor). A magánszemélyt megillető bevétel arányos részéből a jövedelem kiszámítása során levonhatók a magánszemély által az Életbiztosításra korábban – Szerződőként – befizetett, máshol költségként figyelembe nem vett díjak.

Az egyéb jövedelem a Tbj. 4. §-ának *k)* pontja alapján nem képez járulékalapot.

Az Eho törvény 2. §-a alapján *százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség terheli az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) szerinti munkáltatót, kifizetőt (a továbbiakban együtt: kifizető) a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) szerinti belföldi magánszemélynek juttatott, a 3. § (1) bekezdésében, a belföldi magánszemélyt az általa megszerzett, a 3. §*

(3) bekezdésében meghatározott jövedelem után. Az Eho törvény 3. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján a *kifizető 11 százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulást fizet az adóévben juttatott* (megszerzett), a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvényben (a továbbiakban: Szja tv.) meghatározott, az *összevont adóalapba tartozó jövedelemnél* – ide nem értve az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 51/C. §-ában meghatározott szolgáltatást és az ingatlan bérbeadásából származó jövedelmet – *az adóelőleg megállapításánál figyelembe vett összeg után*. Mentés ugyanakkor a százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás fizetése alól az a jövedelem, természetbeni juttatás, adóköteles béren kívüli juttatás és járulék alapjául szolgáló azon összeg, amely után a fennálló biztosítási jogviszonyra tekintettel járulékfizetési kötelezettség – ideértve az egészségügyi szolgáltatási járulékot is – keletkezik, valamint az a jövedelem, amely után az adót nem kell megállapítani és/vagy megfizetni [Eho törvény 3. § (5) bekezdés].

Az Eho törvény idézett rendelkezései alapján a vállalkozás/társas vállalkozás a magánszemély részére juttatott bevétel egyéb jövedelemnek minősülő részének kifizetésekor százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás fizetésére kötelezett.

bb) Az arányos részt meghaladó bevétel

A magánszemély által befizetett biztosítási díjakkal arányos részt meghaladó bevétel a felek között fennálló jogviszonyra tekintettel adóköteles [Szja törvény 2. § (6) bekezdés], és ennek megfelelően kell teljesíteni a járulékkötelezettséget is.

c) A visszavásárlási összegből a magánszemély részére teljesített kifizetés számviteli elszámolása

Ha a természetes személy Szerződő helyébe Szerződőként a vállalkozás lép és a természetes személy által fizetett biztosítási díjra tekintettel a vállalkozás a természetes személy részére kifizetést teljesít, azt személyi jellegű egyéb ráfordításként kell elszámolni [Számviteli törvény 79. § (3) bekezdése], feltéve, hogy a Kedvezményezett továbbra is természetes személy marad.

Ha a vállalkozás, mint új Szerződő lép be a biztosítási szerződésbe és ezzel egyidejűleg a biztosítási szerződésben Kedvezményezettként a vállalkozást jelölik meg, vagy olyan feltételekben egyeznek meg a biztosítási jogviszony szereplői előzetesen, amely azzal jár, hogy az új Szerződő díjfizetése nem jelent végleges vagyonszerzést a vállalkozásnál (pl.: a Biztosított előzetesen lemond a Szerződővel együttesen gyakorolható Kedvezményezett-jelölési jogáról vagy arról, hogy a szerződés visszavásárlása előtt egyoldalú nyilatkozattal belépjen a Szerződő helyébe), akkor – a természetes személy által fizetett biztosítási díjra tekintettel megállapított – a vállalkozás által a természetes személynek a közöttük lévő megállapodás alapján a jövőben járó ellenértékkel megegyező összeget – akárcsak a vállalkozás által a későbbiekben fizetett biztosítási díjakat – Biztosítóval szembeni követelésként kell kimutatni.

V. Az egyes konkrét esetekkel összefüggésben

Az alábbi esetek az egész életre szóló Életbiztosításra vonatkoznak és a tényállás nem utal arra, amikor a magánszemély határozott tartamúvá módosítja a szerződést.

Munkaviszony megszűnése vonatkozásában – a kifizetés egyéb jövedelemnek minősül és az arra vonatkozó közterheket kell megfizetni, mivel az egész életre szóló Életbiztosítás kifizető Szerződő által fizetett biztosítás díja adómentesnek minősült és a szerződőváltás önmagában nem eredményez adókötelezettséget, amely befolyásolja az adójogi megítélést. (Ha akkor is történik díjfizetés a Szerződő részéről, amikor a díj – a munkaviszony megszűnése miatt – már nem elismert költség, az a korábban az adóalapnál elismert költség minősítését nem változtatja meg.)

Nyugdíjazással kapcsolatban – a kifizetés egyéb jövedelemnek minősül és az arra vonatkozó közterheket kell megfizetni, mivel az egész életre szóló Életbiztosítás kifizető Szerződő által fizetett biztosítás díja adómentesnek minősült és a magánszemély nyugdíjra való jogosultsága és a szerződőváltás önmagában nem eredményez adókötelezettséget, amely befolyásolja az adójogi megítélést. (Ha akkor is történik díjfizetés a Szerződő részéről, amikor a díj – a jogviszony megszűnése miatt – már nem elismert költség, az a korábban az adóalapnál elismert költség minősítését nem változtatja meg.)

Polgármester, alpolgármester, jegyző, aljegyző, egyéb köztisztviselő javára megkötött Életbiztosításokra vonatkozó szabályok: a Köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (továbbiakban: Ktv.) hatálya alá tartozó szervezetek által, a Ktv. hatálya alá tartozó személyek (különösen köztisztviselők,

jegyzők, aljegyzők) javára a Ktv. 4. §-a és 49/H. § (1) bekezdés i) pontja alapján, valamint az előzőeken túl a polgármesteri tisztség ellátásainak egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi XLIV. törvény alapján a nem társadalmi megbízatású polgármesterre, alpolgármesterre megkötött Életbiztosításra is a fent bemutatott szabályok – ide értve a személyi jövedelemadó-, és járulékkötelezettségét érintő rendelkezéseket, kivéve a társasági adókötelezettséget, ehhez kapcsolódó számviteli kötelezettséget, illetve az egyéni vállalkozót érintő kötelezettséget, ezen utóbbi adókötelezettségek a jelzett személyek esetében nem értelmezhetők – érvényesek, feltéve, hogy a vonatkozó jogszabályok alapján felsorolt személyek javára a kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó Életbiztosítás megkötésének egyébként nincs jogi akadálya.

Biztosított csere csoportos biztosítás esetén: az alábbi esetben adójogi szempontból – törvény eltérő rendelkezése hiányában a szerződés továbbéléséről lehet beszélni: a kifizető (rendszerint munkáltató) csoportos életbiztosítást köt a vele kapcsolatban álló magánszemélyekre (azaz a Biztosított a kifizető Szerződővel munkaviszonyban álló magánszemély, vagy vezető tisztségviselője, vagy tevékenységében személyesen közreműködő tagja, vagy a kifizetővel gyakorlati képzésben részt vevő szakképző iskolai tanuló, vagy önkéntes jogviszonyban álló magánszemély) azzal, hogy a kifizető és a magánszemély közötti jogviszony megszűnésekor jogosult az adott magánszemély vonatkozásában megszüntetni a szerződést és helyébe új biztosítottat jelölni. Csoportos életbiztosításnál a szerződés csoport jellege miatt a Biztosított Ptk. 562.§ szerinti jogosultsága, egyoldalú nyilatkozattal szerződőként való belépése formailag kizárt, de az eredeti szerződő egyetértésével – a díjtartalék egyidejű hozzárendelésével – ez lehetséges. (A csoportos biztosításból „kiválik” egy egyéni biztosítás.) A fenti esetben a Biztosított magánszemély Szerződői státuszának megszerzésekor – a csoportos életbiztosítási szerződés rendelkezéseinek az adott biztosítottra vonatkozó hatályvesztését követően – az életbiztosítás továbbélése megállapítható. A kérelemben felvázolt szerződéstípushoz tartozó életbiztosítás díjaira, a biztosításból származó biztosítási esemény alapján, vagy a maradékjogra tekintettel történő kifizetésekre a fent részletezett szabályok változatlanul érvényesek.

A kifizető Szerződő által magánszemély Biztosítottra kötött csoportos életbiztosítás esetén a kifizető és a magánszemély közötti jogviszony megszűnésekor a Szerződő jogosult az adott magánszemély vonatkozásában megszüntetni a szerződést, és helyébe új biztosítottat jelölni és az életbiztosítás ez esetben is tovább él.

Határozatom a fent hivatkozott jogszabályhelyeken, továbbá a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 72. §-ának (1) bekezdésén, az Art. 132. § és 136. §-ain, továbbá az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 29. §-ának (2) bekezdésén, 73. §-ának (1) és (7) bekezdésein alapul.

Budapest, 2009. augusztus „31.”

Karácsony Imréné

